

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СИСТЕМУ
ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

здобувача: Воскобій Андрія Станіславовича _____

Науковий керівник: д.е.н., проф. Остап'юк Н.А. _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Цятковська О.В. _____

Київ – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

_____ М.М. Шигун
" ____ " _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ О.В. Цятковська
" ____ " _____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти: Воскобій Андрію Станіславовичу

очної (денної) форми навчання

на підготовку Кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: *Податкова політика підприємства та її вплив на систему обліку і
контролю діяльності підприємства*

Тему затверджено наказом ректора Університету від " ____ " _____ 2024 р. №

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах: законодавства
держави щодо бухгалтерського обліку та оподаткування

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи податкової політики підприємства
Розділ 2	Вплив податкової політики на систему обліку підприємства
Розділ 3	Система контролю податкової політики підприємства
Об'єкт дослідження:	взаємозв'язок податкової політики підприємства із системою обліку та контролю
Предмет дослідження:	методи, процедури формування облікової політики на підприємствах та її вплив на систему податкових розрахунків
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	детальне вивчення особливостей створення облікової політики на підприємстві та її вплив на систему податкових розрахунків

Конкретні завдання, які студент повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Визначити сутність і функції податкової політики, теоретичний аналіз економічної та фінансової ролі податкової політики. Дослідити податкову систему України та особливості взаємодії підприємств з державними податковими органами. Окреслити методологічні підходи до формування податкової політики на підприємства.
У розділі 2	Встановити вплив податкової політики на організацію бухгалтерського обліку. Ідентифікувати особливості податкового обліку доходів та витрат підприємства. Дослідити податкову звітність та її вплив на облікову діяльність підприємства
У розділі 3	Дослідити сутність внутрішнього контролю та моніторингу податкових зобов'язань підприємства Оцінити податкові ризики та їх вплив на фінансову стабільність підприємства Вивчити можливість оптимізації податкової політики та її вплив на ефективність діяльності підприємства

Завдання підготував
науковий керівник,
д.е.н., професор

(підпис)

Н.А. Остап'юк

(ініціали, прізвище)

"10" жовтня 2024 р.

Завдання одержав
здобувач

(підпис)

А.С. Воскобій

(ініціали, прізвище)

"10" жовтня 2024 р.

ВІДЗИВ
наукового керівника
про дипломну роботу Воскобая Андрія Станіславовича
на тему
«ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
СИСТЕМУ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Процес становлення незалежної держави потребує належного фінансування. Україна не є виключенням: відновлення усіх ланок влади та побудова прозоритого механізму передачі інформації, відновлення рівня соціального забезпечення вразливих верств населення та створення комфортних умов для високооплачуваної праці, високого рівня міжнародних відносин вимагають ефективного менеджменту професійними фахівцями. Тільки за такої умови може бути досягнута збалансованість наповнення бюджету, прозорість бізнес-діяльності. Однак карантинні обмеження 2020-2021 рр., наслідки повномасштабного нападу сусідньої країни 2022-2024 рр. призвели до необхідності оптимізації податкової політики підприємства. Вона повинна надавати можливість як поповнити бюджет, так і забезпечувати фінансову стабільність підприємства. Серйозність загроз некоректних розрахунків з бюджетом обумовлює використання розробку облікової політики підприємства, спрямованої на збалансований підхід усіх заінтересованих сторін.

Вказане обумовлює актуальність дослідження Воскобая Андрія Станіславовича на тему «Податкова політика підприємства та її вплив на систему обліку і контролю діяльності підприємства». Робота містить чітко визначені мету, завдання дослідження, положення новизни. Позитивно характеризує роботу дослідження різних аспектів податкових розрахунків підприємства. У роботі представлено детальний аналіз теоретичних положень та практичних рекомендацій з ідентифікації та обліку, оподаткування критичних об'єктів діяльності суб'єктів господарювання в досліджуваній сфері. У магістерській дипломній роботі висвітлено проблеми практики оподаткування та її впливу на

організацію бухгалтерського обліку в світлі останніх змін податкового законодавства.

Робота структурована та оформлена відповідно до вимог до робіт даного кваліфікаційного рівня.

У відповідності до Регламенту перевірки на плагіат академічних та наукових текстів в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (наказ №4 від 17.11.2022) та Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (наказ №488 від 17.11.2022 р.) кваліфікаційна магістерська робота Миколаєнка В.О. перевірена на наявність академічного плагіату в програмному продукті, визначеному університетом.

За результатами перевірки коефіцієнти подібності знаходяться у межах встановлених норм (№1 – 17,55 %, №2 – 11,89 %). Другий коефіцієнт дещо перевищує вимоги, однак, пов'язане зі специфікою теми дослідження: оскільки здійснюється аналіз податкового законодавства, то окремі слова відносно податків, закономірно повторюються. Разом з цим, це дозволило обґрунтувати ідеї та положення роботи, передати основні ідеї (Звіт подібності додається).

Магістерську дипломну роботу Воскобая Андрія Станіславовича на тему «Податкова політика підприємства та її вплив на систему обліку і контролю діяльності підприємства» можна вважати самостійною працею, виконаною на належному рівні, робота відповідає встановленим вимогам, що висуваються до кваліфікаційних робіт, і може бути допущена до захисту в Екзаменаційній комісії з атестації.

Змістовна частина дослідження оцінена на 50 балів.

Керівник КР

професор кафедри бухгалтерського обліку

та консалтингу

доктор економічних наук,

професор

Остап'юк Н.А.

Рецензія

*на кваліфікаційну магістерську роботу
студента факультету обліку та податкового менеджменту
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
Воскобая Андрія Станіславовича*

на тему:

"Податкова політика підприємства та її вплив на систему обліку і контролю діяльності підприємства"

Важливе місце і управління сучасним підприємством займає бухгалтерський облік як інструмент податкової політики, який покликаний створити належні умови менеджерам для оптимізації податкових розрахунків підприємства, не лише оперативно реагуючи на зміни, що відбуваються на самому підприємстві, а також передбачаючи і уникаючи небажаних ситуацій, пов'язаних зі змінами в зовнішньому середовищі.

В кваліфікаційній роботі Воскобая А.С. детальний аналіз податкових вимог української держави, а також роль облікової системи в їх задоволенні. Виходячи з специфіки практичної діяльності нашого підприємства, нам важливе розкриття в роботі значення облікової політики для оптимізації оподаткування.

За даними системи бухгалтерського обліку нашого підприємства магістрантом здійснено розкриття детального глибокого взаємозв'язку між системою бухгалтерського обліку та системою оподаткування, що може бути використано при наданні нами консалтингових послуг.

Практичне значення для нашого підприємства мають розробки автора щодо удосконалення системи облікової політики, Робочого плану рахунків, а також системи подання податкової звітності.

Головний бухгалтер
ТОВ "Академія бухгалтерської майстерності"

А.М. Скляревська

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 77 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 69 сторінках друкованого тексту. Робота містить 3 рисунки, список використаних джерел з 52 найменувань.

«Податкова політика підприємства та її вплив на систему обліку і контролю діяльності підприємства»

Об'єктом дослідження є Податкова система підприємства, взаємозв'язок податкової політики підприємства із системою обліку та контролю, облікова політика, та методи її вдосконалення.

Предметом дослідження є методи, процедури формування облікової політики на підприємствах. Дослідження буде спрямоване на вивчення теоретичних аспектів облікової політики, аналіз існуючих систем та розробку рекомендацій для поліпшення процесу формування облікової політики.

Мета і завдання дослідження. Метою даної дипломної роботи є детальне вивчення особливостей створення облікової політики на підприємстві. Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання:

1. Проаналізувати нормативну базу з питань розробки облікової політики на підприємствах.
2. Визначити особливості розробки облікової політики
3. Дослідити сучасні методи та практики з формування облікової політики на підприємствах.
4. Розробити пропозиції та рекомендації щодо поліпшення облікової політики на підприємствах.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Отримані результати дослідження матимуть велику теоретичну значущість, оскільки розширяють наші знання про особливості формування облікової політики на підприємстві. Методична значущість полягатиме в тому, що розроблені рекомендації та пропозиції дозволять підприємствам поліпшити свою практику в розвитку податкової політики. Практична значущість полягатиме у можливості використання отриманих результатів дослідження для поліпшення облікової

політики на інших підприємствах, а також для вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2023 – 2024.

Рік захисту роботи – 2024.

Ключові слова: податкова політика, облікова політика, податкова звітність, організація обліку, фінансова стійкість, податкова система, фінансові результати, податкове планування.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ..	6
1.1 Сутність і функції податкової політики, теоретичний аналіз економічної та фіскальної ролі податкової політики	6
1.2. Податкова система України та її вплив на підприємство.....	12
1.3. Методологічні підходи до формування податкової політики на підприємствах	19
РОЗДІЛ 2	28
ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА СИСТЕМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	28
2.1. Вплив податкової політики на організацію бухгалтерського обліку .	28
2.2. Особливості податкового обліку доходів та витрат підприємства	35
2.3. Податкова звітність та її вплив на облікову діяльність підприємства	41
РОЗДІЛ 3	48
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	48
3.1. Внутрішній контроль та моніторинг податкових зобов'язань підприємства	48
3.2. Оцінка податкових ризиків та їх вплив на фінансову стабільність підприємства	55
3.3. Оптимізація податкової політики підприємства	60
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Актуальність теми. Податкова політика підприємства є ключовим елементом його фінансового управління, оскільки вона впливає на ефективність діяльності, фінансові результати та стратегічний розвиток. У сучасних умовах динамічних змін податкового законодавства та посилення контролю з боку державних органів актуальність дослідження податкової політики значно зросла.

Вибір оптимальної податкової політики дозволяє підприємству зменшувати податкові навантаження, ефективно управляти фінансовими ресурсами, дотримуючись цього чинного законодавства. Це, в свою чергу, потребує інтеграції податкового планування із системами бухгалтерського обліку та контролю, оскільки саме вони забезпечують інформаційну базу для прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки значна увага дослідників була приділена питанням розвитку облікової політики та її взаємодія з постійно змінним законодавством. Існують різні підходи та методи, запропоновані для поліпшення облікової політики підприємств. Деякі дослідження зосереджуються на розробці методологій обліку та звітності, зокрема використання електронних систем обліку і автоматизованих програмних засобів. Інші дослідження акцентують увагу на аналізі правового регулювання та перевірці відповідності облікової політики стандартам ПСБО та законодавству України.

Мета і завдання дослідження. Метою даної дипломної роботи є детальне вивчення особливостей створення облікової політики на підприємстві. Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання:

1. Проаналізувати нормативну базу з питань розробки облікової політики на підприємствах.
2. Визначити особливості розробки облікової політики
3. Дослідити сучасні методи та практики з формування облікової політики на підприємствах.

4. Розробити пропозиції та рекомендації щодо поліпшення облікової політики на підприємствах.

Об'єкт дослідження – це взаємозв'язок податкової політики підприємства із системою обліку та контролю, який включає:

1. Система податкового обліку підприємства: використання методів обліку для розрахунку податкових зобов'язань, інтеграція фінансового, податкового та управлінського обліку.
2. Податкове планування та його вплив на облікову політику: вибір оптимальних підходів до обліку витрат, доходів та активів з витрат податкових норм.
3. Система контролю діяльності підприємства: механізми моніторингу податкових операцій, оцінка податкових ризиків та їх вплив на фінансову стабільність.
4. Регуляторні аспекти: нормативно-правові акти, що починають податкову політику, їхнє застосування в обліковій практиці та вплив на управлінські рішення.

Дослідження буде зосереджене на аналізі особливостей формування облікової політики, виявленні проблемних аспектів та розробці рекомендацій для їх вирішення.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є методи, процедури формування облікової політики на підприємствах. Дослідження буде спрямоване на вивчення теоретичних аспектів облікової політики, аналіз існуючих систем та розробку рекомендацій для поліпшення процесу формування облікової політики.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань використовуватимуться наступні методи дослідження: аналітичний метод для аналізу нормативно-правової бази та існуючих методів формування облікової політики; описовий метод для характеристики особливостей облікової політики на підприємстві; порівняльний метод для зіставлення різних практик створення облікової політики; системний підхід для дослідження взаємозв'язків між податковою політикою підприємства, системою обліку та механізмами контролю

для визначення впливу податкової політики на фінансові показники і стратегічний розвиток підприємства; метод моделювання шляхом побудови моделей для прогнозування впливу змін у податковій політиці на облікові процеси та фінансові результати підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Отримані результати дослідження матимуть велику теоретичну значущість, оскільки розширять наші знання про особливості формування облікової політики на підприємстві. Методична значущість полягатиме в тому, що розроблені рекомендації та пропозиції дозволять підприємствам поліпшити свою практику в розвитку податкової політики. Практична значущість полягатиме у можливості використання отриманих результатів дослідження для поліпшення облікової політики на інших підприємствах, а також для вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази.

Інформаційна база дослідження. Під час проведення дослідження буде використана інформаційна база, яка включатиме нормативні акти, законодавство, наукові статті, публікації, методичні посібники та дані про шляхи формування облікової політики підприємствами в Україні. Дана інформаційна база дозволить здійснити комплексний та об'єктивний аналіз формування облікової політики на підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність і функції податкової політики, теоретичний аналіз економічної та фінансової ролі податкової політики

Податкова політика є однією з окремих аспектів управління фінансовими ресурсами підприємства. В умовах постійних змін у податковому законодавстві та посилення контролю з боку державних органів ефективне управління податковою політикою стає елементом для забезпечення стабільності та рентабельності бізнесу.

Податкова політика підприємства – це система управлінських рішень і заходів, спрямованих на оптимізацію податкових зобов'язань та забезпечення дотримання податкових вимог із мінімальними витратами. Така політика не лише уникає податкових санкцій, але й сприяє витратам на сплату податків, що в кінцевому підсумку позитивно впливає на прибутковість і конкурентоспроможність підприємства. Дотримання податкових норм та належне використання податкових пільг дозволяє підприємствам раціонально розподіляти ресурси, що є фактором для їх стабільного розвитку.

Податкову політику можна застосувати як сукупність рішень, дій та стратегій, які підприємство використовує для управління своїми податковими зобов'язаннями з урахуванням законодавства, а також із застосуванням мінімізації податкових витрат. Така політика враховує фінансові, стратегічні та економічні цілі підприємства, допомагаючи уникнути зайвих витрат і забезпечити ефективне функціонування бізнесу в довгостроковій перспективі.

Головними цілями податкової політики є забезпечення законності податкових операцій, зниження витрат на сплату податків та оптимізація

податкового навантаження, завдяки цьому підприємство ефективніше використовує свої ресурси. Ключові завдання податкової політики підприємства включають:

- Забезпечення належного виконання податкових вимог, передбачених законодавством;
- Зниження податкових ризиків, що утворюються через зміни в законодавстві або помилки в облікових розрахунках;
- Пошук і використання можливих податкових пільг і преференцій;
- Планування та оптимізація податкових платежів з урахуванням специфіки діяльності підприємства;
- Поліпшення взаємодії з податковими органами для уникнення можливих непорозумінь.

Податкова політика підприємства складається з кількох ключових елементів, які забезпечують комплексний підхід до управління податковими зобов'язаннями.

1. Планування податкових зобов'язань

Планування податків є одним із елементів податкової політики. Крім попереднього аналізу обсягу податкових платежів, їх впливу на фінансовий стан підприємства та забезпечення своєчасної їх сплати. Планування податкових зобов'язань включає прогнозування податкових витрат відповідно до планових фінансових результатів підприємства та максимально оптимально розподілити фінансові ресурси.

2. Податковий облік та звітність

Податковий облік – це окрема частина облікової системи підприємства, яка відображає інформацію, необхідну для визначення податкових зобов'язань відповідно до законодавства. Податковий облік дозволяє фіксувати, групувати та узагальнювати податкову інформацію, забезпечуючи тим самим прозорість та обґрунтованість податкових розрахунків. Звітність є частиною цього процесу та включає складання та подання звітних документів до податкових органів.

3. Оцінка та управління податковими ризиками

Податкові ризики можуть виникнути через зміни в законодавстві, помилки у веденні обліку або через невідповідність між податковим і бухгалтерським обліком. Управління податковими ризиками включає оцінку наявних ризиків, визначення заходів для їх мінімізації та запобігання можливим штрафним санкціям. Ефективне управління податковими ризиками дозволяє підприємству уникати фінансових та репутаційних втрат.

4. Податкове планування

Податкове планування – це комплекс заходів, спрямованих на зменшення податкових зобов'язань шляхом використання податкових пільг, оптимальних систем оподаткування та інструментів податкового обліку. Податкове планування дозволяє знизити витрати на сплату податків, не порушуючи законодавчих норм, і таким чином завершити загальну ефективність роботи підприємства.

5. Взаємодія з державними податковими органами

Правильна комунікація з податковими органами є необхідною складовою податкової політики. Взаємодія включає подачу звітності, виконання вимог перевірок та інформування податкових органів про можливості внесення змін до діяльності підприємства. Це забезпечує зменшення можливості виникнення спорів з податковими органами та зменшує ризик виникнення фінансових санкцій [2].

Податкові навантаження на бізнес: У 2023 році податкові нарахування до зведеного бюджету України склали 25,8% ВВП, незважаючи на війну, що відповідає середньому рівню для країни, що розвивається. Для порівняння, в країнах ОЕСР цей показник у середньому становить 34% ВВП, а в Польщі — 35%

Податкова політика підприємства відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності, конкурентоспроможності та розвитку підприємства, вона впливає на всі аспекти його діяльності:

1. Фінансова стабільність і ефективність

Правильне управління податковими зобов'язаннями забезпечує фінансову стабільність підприємства. Податкова політика дозволяє контролювати та

оптимізувати витрати, що сприяє покращенню фінансових результатів та підвищенню ефективності використання ресурсів.

2. Зниження податкових ризиків

Податкова політика дає змогу ідентифікувати, аналізувати та мінімізувати податкові ризики, що виникають в процесі діяльності. Це перешкоджає винесенню штрафів, зменшує ймовірність податкових перевірок і захищає підприємство від можливих репутаційних втрат, що особливо важливо в умовах підвищеного контролю з боку податкових органів.

3. Підвищення інвестиційної привабливості

Підприємства, які використовують ефективне податкове планування та дотримуються податкового законодавства, є більш привабливими для інвесторів. Надійне управління податками, зростання довіри до підприємства, забезпечує його фінансову прозорість та стабільність, що є вагомими аргументами для інвесторів.

4. Підтримка конкурентоспроможності

Податкова політика, яка спрямована на оптимізацію податкових зобов'язань, дозволяє знизити собівартість продукції або послуг, що є фактором підтримки конкурентоспроможності. Збережені витрати можуть бути використані для впровадження інновацій, розширення виробництва чи збільшення обсягів продажів.

5. Адаптація до змін у податковому законодавстві

Завдяки постійному моніторингу змін у податковому законодавстві податкова політика дозволяє підприємству повністю адаптуватися до нових вимог. Це дає змогу уникати можливих санкцій, користуватися податковими пільгами, які можуть з'явитися, та зменшити ризик фінансових втрат.

Податкова політика є елементом управління підприємством, який змінює витрати, оптимізує податкові зобов'язання та забезпечує відповідність законодавчим вимогам. Завдяки чіткій структурі податкового обліку, ефективному податковому плануванню та активній взаємодії з податковими органами підприємства можна досягти кращих фінансових результатів і

підвищити свою рентабельність. Податкова політика є не просто виконанням вимог закону, але й інструментом стратегічного управління, який забезпечує фінансову стабільність, зростання і розвиток бізнесу. В сучасних умовах конкурентного середовища ефективна податкова політика – це не лише спосіб забезпечення відповідності законодавству, але й ключ до підвищення ефективності та зміцнення позицій підприємства.

Фіскальна роль податкової політики полягає в тому, щоб забезпечити державу фінансовими ресурсами, необхідними для виконання її функцій. Вона має кілька важливих аспектів:

1. Залучення коштів до державного бюджету

Основною функцією податкової політики є фінансування потреб держави через накопичення коштів у бюджеті. З податкових надходжень держава фінансує важливу сферу, таку як охорона здоров'я, освіта, соціальний захист, національна безпека та інфраструктурні об'єкти. Це забезпечення стабільності у суспільстві та розвитку різних сфер суспільного життя.

2. Перерозподіл національного доходу

Податкова політика також виконує перерозподільну функцію, спрямовану на зменшення соціальної нерівності в суспільстві. Вищі податкові ставки для високих доходів дозволяють державі фінансувати соціальні програми, які підтримують малозабезпечені верстви населення. Таким чином, податкова політика сприяє соціальній справедливості, а також досягає рівня добробуту населення.

3. Контроль за обсягом грошової маси

Податкова політика може бути інструментом для контролю над обсягом грошової маси в економіці, що є особливо популярним у боротьбі з інфляцією. Наприклад, підвищення податків зменшує доходи громадян і бізнесу, тим самим знижуючи сукупний попит. Це дозволяє запобігти перегріву економіки і контролювати рівень цін.

4. Забезпечення фінансової стабільності

Завдяки ефективній податковій політиці держава може підтримувати фінансову стабільність, забезпечуючи стабільні надходження до бюджету навіть у кризових умовах. Це особливо важливо в періоди економічної нестабільності, коли доходи інших видів можуть знижуватися, а державні витрати, навпаки, зростати.

Фіскальна роль податкової політики є основоположною для забезпечення функціонування держави, оскільки вона дає можливість державі виконувати свої обов'язки перед суспільством і розвивати національну економіку.

Економічна роль податкової політики спрямована на вплив держави на економічну діяльність. Вона включає стимулювання економічного зростання, регулювання зайнятості та інвестицій, а також підтримку екологічно чистого виробництва та сталого розвитку. Податкова політика може бути інструментом стимулювання економічного зростання через податкові пільги для бізнесу, інновацій, малого та середнього підприємництва. Зниження податків на прибуток або податкові канікули для нових компаній можуть сприяти збільшенню інвестицій і розвитку нових галузей, що, у свою чергу, стимулює економіку. За допомогою податкової політики держава може впливати на рівень зайнятості в країні. Податкові пільги для компаній, які створюють нові робочі місця, скоротять рівень безробіття. Крім того, такі заходи підтримують соціальну стабільність і сприяють економічному зростанню за рахунок підвищення купівельної спроможності населення. Податкова політика може використовуватися для заохочення або стимулювання інвестицій у певні галузі економіки. Наприклад, держава може стимулювати інвестиції в екологічно чисті технології або інноваційні проекти, надаючи податкові пільги компаніям, які використовують такі види діяльності. Це сприяє модернізації економіки та забезпечує її конкурентоспроможність на міжнародному рівні. Податкова політика може допомогти у вирішенні екологічних проблем шляхом внесення податків на забруднення довкілля або використання невідновлених ресурсів. такі дані стимулюють підприємство до зменшення негативного впливу на природу та перехід на екологічно чисті технології. Наприклад, дані про викиди вуглекислого

газу спонукають компанії знижувати викиди та інвестувати в екологічні об'єкти. Економічна роль податкової політики також може включати підтримку сталого розвитку, особливо в умовах глобалізації та кліматичних викликів. Це можна запроваджувати через пільги для компаній, що використовують зелену енергію або вибрати відновлені джерела енергії. Така політика спонукає до довгострокової стабільності економіки та соціального благополуччя.

Фіскальна та економічна компанія податкової політики є взаємодоповнюючими. З одного боку, податкова політика повинна забезпечити достатній рівень надходжень до бюджету, щоб покривати витрати держави. З іншого боку, вона має стимулювати економічне зростання, підтримувати конкурентоспроможність та стабільність економіки. Наприклад, зниження податкових ставок може стимулювати інвестиції та зростання бізнесу, але водночас це може зменшити надходження до бюджету. Важливо знайти баланс між економічними та фіскальними цілями, щоб податкова політика залишалася ефективною. У деяких випадках держава може тимчасово жертвувати фіскальними доходами за досягнення довгострокових економічних цілей. Наприклад, податкові пільги для нових технологій чи зеленої енергетики [3].

1.2. Податкова система України та її вплив на підприємство

Система оподаткування серйозно впливає на функціонування та розвиток підприємств, позбавляючи її фінансових зобов'язань перед державою. Підприємства зобов'язані сплачувати податки відповідно до своєї діяльності. Податки, які впливають на підприємства в Україні, можна розділити на кілька основних груп залежно від об'єкта оподаткування, способу нарахування та специфіки впливу на фінансові результати. Найважливішими серед них є податок на прибуток, податок на додану вартість (ПДВ), єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та акцизний податок.

1. Податок на прибуток підприємств

Податок на прибуток підприємств є одним із відсоткових податків для корпоративного сектора. Його об'єктом є прибуток, отриманий підприємством від реалізації товарів, робіт та послуг. Ставка податку на прибуток підприємств в Україні становить 18%. Для деяких видів діяльності, як-от азартні ігри, застосовуються спеціальні ставки. Прибуток розраховується як різниця між доходами та витратами підприємства, зокрема з урахуванням фінансових результатів операційної діяльності, інвестиційних доходів і витрат. Податок на прибуток виплачується щоквартально або раз на рік, залежно від обраного податкового режиму. Податок на прибуток покладено на чистий прибуток підприємства, тому підприємство намагаються оптимізувати свої витрати, щоб зменшити податкову базу. Раціональне планування витрат і доходів дозволяє підприємству зменшити податкові навантаження та підвищити фінансову ефективність [4].

2. Податок на додану вартість (ПДВ)

Податок на додану вартість є одним із найбільш важливих непрямих податків в Україні і стягується з доданої вартості товарів робіт і послуг на кожному етапі виробництва та реалізації. Основна ставка ПДВ в Україні становить 20%. Існують також знижені ставки, зокрема 7% на деякі види медичних препаратів і медичних товарів та 14% для сільськогосподарських товарів. ПДВ виставляється постачальником товарів чи послуг, а його сума включається в ціну, яку оплачує кінцевий споживач. Підприємства нараховують ПДВ на реалізацію продукції (вихідний ПДВ) та мають право на відшкодування ПДВ, сплаченого постачальникам за вхідні ресурси (вхідний ПДВ). ПДВ суттєво впливає на фінансові потоки підприємства, податок має бути сплачений до бюджету, незалежно від того, чи отримано оплату від клієнтів. Це може спричинити тимчасову нестачу обігових коштів, тому підприємство часто планує грошові потоки для забезпечення грошової виплати ПДВ [5].

3. Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)

ЄСВ – це податок, що сплачується підприємствами для фінансування соціальних фондів і передбачає нарахування на фонд заробітної плати працівникам. Ставка ЄСВ для підприємств становить 22% від фонду оплати праці. ЄСВ сплачується підприємством і не утримується із зарплати працівника. Щомісячно нараховується ЄСВ на загальний фонд заробітної плати підприємства та сплачується до державних соціальних фондів. Цей внесок є обов'язковим і не залежить від розміру прибутку підприємства. Крім того, в ЄСВ збільшують витрати підприємства на утримання працівників, що може зменшувати привабливість офіційного працевлаштування. Підприємства можуть зменшувати фонд оплати праці через оптимізацію робочих місць або використовувати різні форми аутсорсингу.

4. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)

ПДФО є податком на доходи, який сплачується фізичним особам, основна ставка ПДФО становить 18%. Додатково стягується військовий збір розміром 1,5%. ПДФО нараховується на заробітну плату кожному працівнику та сплачується підприємством під час виплати зарплати працівникові. Цей податок сплачується до бюджету підприємством від імені працівника. ПДФО не є витратами підприємства, але потребує платіжного обліку та платіжного нарахування. Недотримання вимог щодо сплати ПДФО може привести до штрафів, що негативно позначається на фінансовому стані підприємства.

5. Акцизний податок

Акцизний податок стягується з виробників і продавців підакцизних товарів (алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти, електроенергія тощо). Ставки акцизного податку є фіксованими для кожного типу підакцизних товарів і встановлюються законом. Акцизний податок виплачується під час реалізації підакцизних товарів та включається в ціну продукції. Підприємство має

враховувати цей податок при формуванні цінової політики. Акцизний податок впливає на собівартість і, відповідно, на кінцеву ціну продукції. Це може обмежувати попит на підакцизні товари, що змушує підприємство шукати баланс між ціною і попитом.

Крім основних податків, підприємства в Україні також сплачують низку інших податків і зборів:

- **Місцеві податки та збори:** податок на нерухоме майно, земельний податок та інші місцеві податки, які встановлені місцевим органам влади.
- **Екологічний податок:** стягується з підприємств, які в ході господарської діяльності створюють шкідливі викиди в довкілля. Мета цього податку – стимулювання зменшення негативного впливу на природу.
- **Рентна плата:** стягується за використання природних ресурсів і також індивідуальний до різних видів діяльності підприємств.

Податки, такі як податок на прибуток, ПДВ, ЄСВ, ПДФО та акцизний податок, займають ключову роль у визначеній фінансовій стратегії підприємства і можуть суттєво вплинути на рентабельність і стійкість бізнесу. Ефективне управління податковими зобов'язаннями, дотримання вимог податкового законодавства та оптимізація витрат є умовами успішної діяльності підприємства в сучасних умовах українського ринку.

Взаємодія підприємств з державними податковими органами є ключовим аспектом діяльності бізнесу, без дотримання податкового законодавства не буде стабільність і безпеку бізнесу. Податкові органи забезпечують функції контролю за оплатою і правильністю сплати податків, що є основою фінансової стабільності держави. У свою чергу, підприємства мають зобов'язання перед державою щодо сплати податків, і їх взаємодія з податковими органами впливає на ефективність і репутацію бізнесу.

Взаємодія підприємств з податковими органами здійснюється через різні канали, що включають:

- Подання податкової звітності, підприємства регулярно надають звітність про сплату податків і зборів (податок на прибуток, ПДВ, ЄСВ та інші). Цю звітність можна подавати щоквартально або щорічно залежно від типу даних.
- Сплата податків, підприємства повинні сплачувати податкові зобов'язання відповідно до встановлених термінів. Недотримання термінів призводить до штрафів і пені, що може негативно вплинути на фінансовий стан бізнесу.
- Перевірки з боку податкових органів, податкові органи мають право проводити планові та позапланові перевірки підприємств, щоб перевірити правильність нарахування та сплати податків. Це включає документальні, фактичні та камеральні перевірки.
- Оскарження рішень податкових органів, у разі виникнення спорів або неправомірних дій з боку податкових органів, підприємства мають право оскаржувати рішення в адміністративному або судовому порядку.
- Консультації та роз'яснення, податкові органи надають консультаційні послуги щодо застосування податкового законодавства, які допомагають підприємствам правильно застосовувати зміни в законодавстві та уникати помилок.

Подача податкової звітності є обов'язковим етапом взаємодії підприємств з податковими органами. Зокрема, як повідомляє Головне управління Державної податкової служби, за час повномасштабного вторгнення, кількість поданих в електронному вигляді звітів зросла до 89% (загальне зростання склало 12%) До основних форм податкової звітності входять декларація з податку на прибуток, звіт з ПДВ, єдиного соціального внеску (ЄСВ), звіт про доходи фізичних осіб (ПДФО) та інші. Порядок подання звітності включає такі етапи:

- Підготовка звітності, підприємство має підготувати звітні документи відповідно до вимог законодавства, враховуючи всі доходи, витрати, податкові зобов'язання та пільги.
- Подача звітності в електронному вигляді, в Україні основною формою подання звітності є електронна форма, яка дозволяє підприємствам зручно і швидко подавати звіти, зменшуючи ризики помилок і затримок.
- Перевірка та затвердження звітності, податкові органи перевіряють правильність і повноту поданої звітності. Якщо є питання, може бути створений запит для уточнення або надання додаткової інформації.

Своєчасне та правильне подання звітності допомагає підприємству уникнути штрафних санкцій та проблем у разі перевірки. Своєчасна сплата податків є обов'язковою умовою для забезпечення стабільності діяльності підприємства. Податковий кодекс України встановлює терміни для сплати кожного виду податку, порушення термінів сплати може призвести до нарахування штрафних санкцій, тому підприємство повинно повністю планувати свої грошові потоки для виконання податкових зобов'язань.

- Податок на прибуток: виплачується щоквартально або щорічно залежно від обсягу доходів підприємства.
 - Податок на додану вартість (ПДВ): щомісячно сплачується залежно від обсягу реалізації товарів і послуг.
 - Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) та податок на доходи фізичних осіб (ПДФО): сплачуються щомісяця як частина виплати заробітної плати.
- За несвоєчасну сплату податків передбачені штрафи, а на податковий борг нараховується пеня після закінчення встановлених термінів сплати. За затримку до 30 днів платник податків платить штраф у розмірі 5% від суми боргу, а за затримку понад 30 днів – 10%. 124.2 ПКУ також передбачає штраф за умисної несплати або несвоєчасної сплати після першого разу — 25% суми боргу (недоплати), після повторної затримки

сплати ЄП на строк понад 90 календарних днів — 50% суми боргу (недоплати).

Неподання або несвоєчасне подання звітності з податку на прибуток передбачає штраф у розмірі 340 грн. - перший раз, 1020 грн. – повторно протягом року.

Перевірки з боку податкових органів є одним із найскладніших аспектів взаємодії з державними органами. Основні види перевірки включають:

- Документальні перевірки, вони застосовуються для перевірки правильності бухгалтерських і податкових документів з нарахування та сплати податків.
- Фактичні перевірки, проводяться на території діяльності підприємства, зокрема для перевірки обліку товарів, готівки та реєстрації розрахункових операцій.
- Камеральні перевірки, здійснюються в офісі податкового органу на підставі поданої звітності без виходу на місце діяльності підприємства [6].

Податкові органи зобов'язані заздалегідь повідомити підприємству про план перевірки, у разі позапланової перевірки, може бути здійснене без попередження, але тільки в окремих випадках, таких як переконання про порушення податкового законодавства. Підприємство має право на отримання копії акту перевірки, може подавати пояснення та зауваження, а також оскаржувати рішення податкових органів у разі незгоди з результатами перевірки. Якщо підприємство не погоджується з рішенням податкового органу, воно має право оскаржити його в адміністративному або судовому порядку.

Адміністративне оскарження передбачає звернення підприємства до вищих інстанцій податкової служби. Це дозволяє вирішити питання без судового розгляду, що може бути швидким і менш витратним способом вирішення

конфлікту. У разі незадовільного результату адміністративного оскарження підприємство має право звернутися до суду. Судовий процес може зайняти тривалий час, але це є ефективним способом захисту прав підприємства у разі необґрунтованих рішень з боку податкових органів.

Податкові органи надають консультації щодо змін у законодавстві та складних питань оподаткування. Це дозволяє підприємствам отримувати інформацію про нововведення, уникати помилок і правильно сплачувати податкові норми. Доступ до актуальних роз'яснень та консультацій дає можливість підприємству своєчасно адаптуватися до змін у податковому законодавстві та уникати штрафів через незнання або неправильне тлумачення норми. Хоча система взаємодії між підприємствами та податковими органами постійно вдосконалюється, все ж таки існують проблеми, що можуть ускладнювати цей процес, зокрема, непрозорість законодавства, проблеми з електронними сервісами, корупційні ризики, високе податкове навантаження.

Підприємства мають прагнути до прозорості співпраці з податковими органами та використовувати всі можливості для отримання актуальних роз'яснень, щоб залишитися в курсі нових змін у податковому законодавстві. Це дозволить підприємству не лише уникати податкових проблем, але й успішно розвиватися в сучасних умовах українського бізнес-середовища.

1.3. Методологічні підходи до формування податкової політики на підприємствах

Державна податкова політика та податкова політика підприємств тісно пов'язані між собою і впливають на ефективність функціонування податкової системи як на рівнях держави, так і окремих суб'єктів господарювання.

Податкова політика виконує важливі функції для забезпечення фінансової стабільності держави, регулювання економічного розвитку, підтримки справедливості та рівності в оподаткуванні, а також зменшення витрат і стимулювання стабільного фінансового становища країни. Ключові завдання включають:

- забезпечення ефективного стягнення податків і зборів;
- встановленого податкового навантаження на громадян і бізнес;
- сприяння розвитку підприємництва та інвестицій;
- скорочення бюрократичних процедур і боротьба з корупцією в податковій сфері.

Проаналізувавши різні підходи до визначення «податкової політики», можна запропонувати власне формулювання. Державна податкова політика — це комплекс державних заходів, спрямованих на упорядкування системи оподаткування, забезпечення бюджетних надходжень та стимулювання економічного зростання. Податкова політика підприємств, у своєму випадку, спрямована на ефективне адміністрування податків, підвищення економічної активності, скорочення податкових витрат та посилення конкурентоспроможності бізнесу.

Відмінність між державною та податковою політикою для підприємств полягає в тому, що державна податкова політика спрямована на всю країну, а податкова політика підприємств регулюється для нього самого. Дві політики взаємодіють та успішна господарська податкова політика може позитивно впливати на державну податкову політику

Формування податкової політики є важливою складовою стратегією управління підприємством, оскільки дані мають значний вплив на фінансові результати та загальну рентабельність бізнесу. Підприємства прагнуть мінімізувати податкові навантаження, водночас дотримуючись податкового законодавства, які допоможуть їм зберегти фінансову стійкість і конкурентоспроможність. Податкова політика підприємства створює принципи, методи та стратегії, за допомогою яких компанія організовує свою податкову

діяльність. Податкова політика підприємства розробляється з урахуванням таких основних завдань:

1. Мінімізація податкових витрат – забезпечення оптимального рівня податкових зобов'язань для зниження податкового навантаження на підприємство.
2. Дотримання законодавчих вимог – виконання всіх вимог податкового законодавства для запобігання штрафних санкцій та інших наслідків.
3. Планування грошових потоків – забезпечення сплати податків та уникнення касових розривів.
4. Оптимізація фінансових результатів – підвищення прибутковості та конкурентоспроможності за рахунок податкового планування [8].

В основі податкової політики підприємства лежить вибір таких методів і підходів, які допоможуть досягти балансу між зниженням податкового навантаження та дотриманням податкового законодавства.

Існує кілька підходів до формування податкової політики, які дозволяють підприємствам адаптувати свою фінансову діяльність з урахуванням податкових зобов'язань та забезпечити оптимальне управління податками.

Оптимізаційний підхід передбачає мінімізацію податкових витрат через законні механізми податкового планування. Основна мета – зниження податкового навантаження за допомогою використання всіх доступних пільг, податкових знижок, а також вибору ефективних методів обліку доходів і витрат.

Основні механізми оптимізаційного підходу:

- Використання податкових пільг та преференцій, наданих законодавством.
- Вибір оптимальної системи оподаткування (загальна або спрощена система для малого бізнесу).
- Перенесення частини витрат на наступні податкові періоди для зменшення податкової бази.

Консервативний підхід зосереджень на суворому дотриманні податкового законодавства з метою мінімізації ризиків і забезпечення стабільності у

відносинах з податковими органами. Це підходить підприємствам, які прагнуть уникати податкових ризиків та зберегти стабільність фінансових показників.

Особливості консервативного підходу:

- Виконання податкових вимог без спроб мінімізувати податкові витрати.
- Мінімізація податкових ризиків через повне дотримання законодавчих вимог.
- Відмова від ризикованих схем податкового планування.

Цей підхід дозволяє підприємству зберегти стабільну репутацію та уникати конфліктів з податковими органами, що особливо важливо для великих корпорацій.

Адаптивний підхід вимагає гнучкість у реалізації податкових стратегій залежно від поточної економічної ситуації, змін у законодавстві та специфіки діяльності підприємства. Цей підхід дозволяє швидко адаптувати податкову політику під зміни в податкових вимогах та законодавчих нововведеннях.

Основні риси адаптивного підходу:

- Регулярний моніторинг змін у податковому законодавстві та швидка адаптація до нових вимог.
- Використання тимчасових податкових пільг або спеціальних режимів.
- Оперативна зміна структури доходів і витрат для оптимізації податкових зобов'язань.

Адаптивний підхід дозволяє підприємствам залишатися гнучкими та ефективно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі.

Агресивний підхід спрямований на максимальне зниження податкового навантаження за допомогою різних схем податкового планування, які перебувають на межі законодавства. Цей підхід може включати використання лазівок у законодавстві або міжнародних угодах для мінімізації податкових зобов'язань.

Особливості агресивного підходу:

- Використання схеми оптимізації податків, які можуть трактуватися як податкові лазівки.

- Перенесення доходів в офшорні зони для зниження податкового навантаження.

- Використання юридичних конструкцій для зниження податкової бази.

Агресивний підхід є високо ризиковим, який може призвести до юридичних наслідків або репутаційних втрат у разі порушення законодавства [9].

Формування податкової політики – це застосування різних методів податкового планування, які дозволяють досягти оптимальних фінансових результатів

1. Метод податкових пільг та звільнення

Підприємства можуть використовувати податкові пільги та звільнення, передбачені законодавством, для зниження податкового навантаження. Це можуть бути пільги на інвестиції, інноваційні проекти або екологічно чисте виробництво.

Переваги методу:

- Зниження податкових витрат за рахунок використання пільг.
- Можливість спрямування зекономлених коштів на розвиток бізнесу.

2. Метод облікової політики

Облікова політика підприємства може мати значний вплив на податкові зобов'язання. Наприклад, вибір методів нарахування амортизації, обліку витрат чи резервів може зменшити податкову базу та відстрочити податкові виплати.

Основні інструменти облікової політики:

- Вибір методу амортизації для зменшення податкового навантаження.
- Формування резервів для майбутніх витрат.
- Облік витрат, які знижують податкову базу.

Дефініція з відтворення інтегрованого сприйняття ПП та ОП, джерело	Визначення понять
Інтегроване поняття «облікова податкова політика»	
Облікова податкова політика	Сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання податкової звітності, тобто це вибір самим підприємством конкретних методик, форм і техніки ведення податкового обліку виходячи з чинних нормативних актів і особливостей діяльності підприємства
Облікова політика корпорації для ведення бухгалтерського обліку	Прийнята корпорацією сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (угруповання та оцінки фактів господарської діяльності, погашення вартості активів, організації документообігу, інвентаризації, застосування рахунків бухгалтерського обліку, системи реєстрів бухгалтерського обліку, обробки інформації та інші способи і прийоми)
Облікова політика	Повинна охоплювати всю облікову діяльність підприємства, враховуючи здійснення управлінського обліку, а також податкового обліку
Облікова політика та податкова політика – два поняття з єдиними принципами та об'єктом	
Бухгалтерська облікова політика і податкова політика	У цілях оподаткування – це два боки єдиного облікового процесу підприємства, які ґрунтуються на єдиних принципах
Облікова політика – інструмент податкової політики/оптимізації оподаткування	
Облікова політика	Окремий основний інструмент податкової політики підприємства, зважаючи на значну роль, яку відіграє облікова політика у процесі управління податковими платежами
Облікова політика	Складова частина системи оптимізації оподаткування та взагалі господарсько-фінансової діяльності підприємства
Облікова політика	Один з основних інструментів оптимізації оподаткування, який дає змогу законними способами зменшити податкові зобов'язання по податках, зборах та обов'язкових платежах і, відповідно, знизити рівень податкового навантаження на підприємство
Облікова політика	Інструмент створення моделі оптимізації податків, прийнятної для конкретної організації (введення поняття «обліково-податкова політика»)

Рис. 1.1. Різні підходи до трактування й співставлення облікової та податкової політик

Джерело: побудовано за інформацією даних [42]

3. Метод перенесення витрат і доходів

Цей метод передбачає перенесення доходів на наступні періоди або витрат на поточний період для зменшення податкових зобов'язань у певному фінансовому році.

Переваги методу:

- Гнучкість у розподілі доходів і витрат.
- Можливість зниження податкового навантаження в поточному звітному періоді.

4. Метод використання офшорних компаній

Деякі підприємства використовують офшорні зони для зниження податкового навантаження, реєструючи свої підрозділи в країнах з низькими податковими ставками.

Переваги методу:

- Суттєве зниження податкового навантаження.
- Можливість оптимізувати міжнародні фінансові операції.

Недоліки:

- Підвищені ризики, пов'язані з контролем податкових органів.
- Можливість репутаційних втрат.

При формуванні податкової політики підприємства стикаються з такими основними проблемами та ризиками:

1. Нестабільність податкового законодавства – часті зміни у податкових правилах ускладнюють планування, змушуючи підприємство адаптувати свою податкову політику.
2. Податкові ризики – агресивне податкове планування може призвести до штрафів та санкцій, якщо окремі податкові органи зафіксували порушення.
3. Репутаційні ризики – використання складних схем офшорів, може негативно вплинути на репутацію компанії.
4. Касові розриви – неправильне планування податкових платежів може призвести до тимчасової нестачі обігових коштів і фінансових труднощів.

Формування податкової політики на підприємствах є елементом їхньої фінансової стратегії, що дозволяє забезпечити ефективне управління податковими витратами та мінімізувати податкові навантаження

Застосування різних методів податкового планування, допомагають підприємствам досягти балансу між зниженням податкових витрат і дотриманням законодавства. Ефективна податкова політика дозволяє підприємствам зберегти фінансову стійкість, підвищити прибутковість та залишитися конкурентоспроможними на ринку. Оптимальним є поєднання різних методів і підходів, що дає змогу досягти максимальної ефективності та знизити податкові ризики.

Пріоритетність стратегічних цілей підприємства в сучасних ринкових умовах є незаперечним фактом. Засобом реалізації найважливіших стратегічних цілей підприємства є податкова політика. Взаємозв'язок та орієнтація на досягнення найбільшої сумісності між податковими та стратегічними цілями

підприємства є найбільш актуальними напрямками в дослідженнях і основним акцентом у вирішенні практичного завдання менеджменту підприємства. У сучасних умовах все частіше з'являються симптоми невідповідності податкової політики підприємства його цілям і стратегії. Це формується в основному внаслідок відсутності єдиної інструкції з розробки податкової політики, і зокрема зв'язку зі стратегічними цілями підприємства. Розгляд податкової політики підприємства як підсистеми організації управління, що має розвиватися в контексті стратегічного управління, дозволяє більш системно розкрити низку проблем. Перша з цих проблем належить до стратегічних досліджень, де складність взаємозв'язку між цілями, завданнями та засобами економічних суб'єктів проявляється в економіці та необхідність постійного діалогу між економікою держави та підприємствами. До складної та надзвичайно актуальної проблеми можна віднести політику створення економічних механізмів, які б забезпечували не лише порядок дій та рішень, що приймаються суб'єктами економіки, а й готовність до їх формування. Необхідність досягнення високих результатів у діяльності з організації виробництва та суттєвої максимізації досвіду застосування фіскальних важелів призводить до необхідності пошуку нових шляхів застосування податкової політики, більш ефективно пов'язаних зі стратегічними цілями підприємства.

Підприємство самостійно, в рамках чинного податкового законодавства та прийнятих в економіці норм економічної культури, обирає напрямки податкових наслідків, який, відповідно до принципів стратегічного управління компанією, найкраще сприяє досягненню основних цілей і завдань організації. Реалізація обраної податкової політики впливатиме на фінансові результати господарської організації, визначаючи рівень її ефективності та платоспроможності і, як наслідок, сприяючи розвитку економічних і соціальних аспектів регіону, в якому розташована організація.

Проте компаніям доступно небагато стратегій податкового планування щодо підприємницького бізнесу та розробки стратегії як прямої трансформації статуту. Це може бути пов'язано з короткостроковими міркуваннями поточної

структури корпоративного податку. Той факт, що майже всі рішення щодо стратегічного податкового планування коштують грошей у короткостроковій перспективі, усуває багато з цих рішень з точки зору визначення корпоративного менеджменту. Хоча рішення щодо стратегічного податкового планування не є місією фірми, для великих корпорацій динаміка ведення бізнесу через численні податкові юрисдикції може вимагати певних компромісів, якщо податкові витрати стають невиправдано високими. Багато міжнародних факторів також обумовлюють корпоративне стратегічне мислення, впливаючи на звітність. Якщо поєднання податкового законодавства та інтересів учасників, це заохочує компанію до прийняття конкретних рішень і стратегій у податковій діяльності, ці закони матимуть вирішальний вплив на характер, цілі та поведінку податкового департаменту. По суті, рішення щодо бізнес-політики приймаються з точки зору податкової політики держави. Також держава пішла на зустріч підприємцям зважаючи на повномасштабне вторгнення і ввела мораторій на податкові перевірки, встановлений постановою КМУ від 13.03.2022 р. № 303. Який діяв до 1 грудня 2023 року, а для ФОП 1 та 2 групи до грудня 2024 року.

Формування податкової політики українських підприємств включає в себе аналіз поточного законодавства з питань оподаткування, фінансовий стан підприємства, його ділову репутацію та стратегію розвитку. Крім того, при формуванні податкової політики слід враховувати загальні економічні та політичні тенденції.

РОЗДІЛ 2

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА СИСТЕМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Вплив податкової політики на організацію бухгалтерського обліку

Податковий облік і бухгалтерський облік є масою інструментів фінансового управління на підприємстві, але вони мають різні елементи і функції. Основна мета бухгалтерського обліку — це забезпечення точного обліку всіх господарських операцій для складання фінансової звітності відповідно до стандартів. Податковий облік, натомість, орієнтований на дотримання податкового законодавства, розрахунок і сплату податків до державного бюджету. Але не зважаючи на окремість цих систем вони значною мірою впливають одну на одну.

Бухгалтерський облік відображає всі аспекти діяльності підприємства, забезпечуючи прозорість фінансової звітності. Основна його функція — надавати точну та достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства для власників, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Податковий облік, розраховується від бухгалтерського обліку, та спрямований на точний розрахунок податкової бази.

Основні відмінності між бухгалтерським і податковим обліком можна виділити за кількома ключовими параметрами:

Цілі обліку: бухгалтерський облік зосереджений на точність фінансової звітності, як податковий облік, орієнтований на розрахунок і сплату податків.

Регулювання: бухгалтерський облік регулюється національними або міжнародними стандартами, такими як МСБО чи НП(С)БО, а податковий облік — податковим законодавством.

Методи обліку: бухгалтерський облік дозволяє вибирати методи, які найбільш точно відображають реальну проблему на підприємстві, в той час як податковий облік обмежений чіткими вимогами законодавства.

Принципи визнання доходів та витрат: у бухгалтерському обліку доходи та витрати визнаються на основі нарахування, тоді як у податковому обліку можуть використовуватися інші підходи, як-от касовий метод для окремих податків. Ці відмінності приводять до розбіжностей у розмірі показників, які відображаються у фінансовій звітності та податкових деклараціях.

Податковий облік в Україні базується на Податковому кодексі, який визначає основні правила нарахування та сплати податків, встановлює порядок формування податкових баз та правил оподаткування доходів підприємств.

1. Принцип нарахування податків

Принцип нарахування є одним із фундаментальних для бухгалтерського обліку, але в податковому обліку використовується не для всіх видів податків. Наприклад, при визначенні податку на прибуток підприємства застосовується розрахункова основа, тоді як для деяких видів податків (таких як єдиний податок для малих підприємств) може застосовуватися касовий метод. Це відбувається через те, що в податковій звітності доходи і витрати можуть бути відображені в різний час, в порівнянні з фінансовою звітністю.

2. Визначення податкової бази

Податкове законодавство встановлює правила формування податкової бази для різних податків. Наприклад, податок на прибуток розраховується на основі бухгалтерського прибутку з урахуванням коригувань надходжень на податкові різниці, передбачені Податковим кодексом. Це означає, що певні витрати, визнані в бухгалтерському обліку, можуть бути не враховані при розрахунку податкового прибутку. До таких витрат належать:

Резерви на сумнівні борги, які в бухгалтерському обліку формуються, щоб відобразити реальні фінансові ризики, але не враховуються для податкової бази.

Амортизація основних засобів, яка може розраховуватися по-різному в бухгалтерському і податковому обліку.

У визначеній податковій базі є безліч аспектів, які потребують адаптації облікової політики підприємства.

3. Податкові різниці

Одним із ключових елементів податкового обліку є податкові різниці, які виникають у випадку, коли правила визначення доходів і витрат у бухгалтерському обліку вираховуються з податкових норм. Податкові різниці розділяються на:

Постійні різниці: забезпечення, коли певні доходи чи витрати враховуються в бухгалтерському обліку, але не враховуються у податковому.

Тимчасові різниці: коли відмінності у визнанні доходів або витрати в бухгалтерському і податковому обліку зникають з часом, як у випадку з іншими методами амортизації.

Розрахунок і облік податкових різниць є завданням для підприємства, яке передбачає точно формувати фінансову звітність і водночас виконувати податкові вимоги.

4. Метод амортизації для основних засобів

Метод амортизації в податковому обліку також відрізняється від бухгалтерського. Наприклад, у бухгалтерському обліку підприємство може звернутись до методу амортизації, який найкраще показує знос активів (прямолінійний метод, метод залишкової вартості тощо), а в податковому обліку застосовуються жорстко встановлені норми та періоди амортизації, що застосовуються на розрахунок податкової бази.

5. Резерви та забезпечення

У бухгалтерському обліку підприємствам можна створювати резерви (на сумнівні борги, на ремонт, на знецінення активів), які могли б більш точно відображати фінансові результати. Однак у податковому обліку такі резерви можуть не включатися, або їх використання суворо обмежене. Це призводить до виникнення тимчасових різниць між бухгалтерськими та податковими витратами.

Додаткові вимоги суттєво впливають на бухгалтерський облік підприємства, після чого підприємство часто змушене адаптувати свою облікову політику для досягнення відповідності податковим нормам.

1. Зміна облікової політики для відповідності податковим вимогам

Підприємства можуть змінити облікову політику, щоб зменшити податкові навантаження або уникнути конфліктів із податковими органами. Наприклад, вибір методу амортизації, який враховує податкові норми, дозволяє зменшити розмір податкових зобов'язань у певні періоди.

2. Вплив на розмір фінансового результату

Вимоги податкового обліку можуть привести до того, що певні витрати та доходи враховуються у податковій звітності інакше, ніж у бухгалтерській. Це можна покласти на чистий прибуток, остання частина витрат може бути віднесена на податкову базу, але не відображатися у фінансовій звітності.

3. Податкове планування і облік податкових різниць

Податкове планування дозволяє підприємству оптимізувати свої податкові зобов'язання, використовуючи можливості, надані податковим законодавством. У процесі податкового планування підприємства враховують постійні та тимчасові податкові різниці, що дозволяє мінімізувати податкові витрати та оптимально розподілити податкові навантаження.

4. Вплив на управлінське рішення

Оскільки податковий облік часто відрізняється від бухгалтерського, управлінцям необхідно отримати ці відмінності при прийнятті стратегічних рішень. Наприклад, інвестиційні проекти, які потребують великих амортизаційних витрат, можуть мати різні фінансові дослідження залежно від того, як ці витрати будуть відображені в податковому та бухгалтерському обліку.

Облікова політика підприємства є інструментом управління фінансовою діяльністю, оскільки вона визначає основні принципи обліку, вибору методів нарахування витрат і формування фінансових показників. Одним із ключових чинників, що впливають на облікову політику, є податкове законодавство, яке встановлює вимоги щодо нарахування та сплати податків. Адаптація облікової

політики підприємства до податкових вимог дозволяє мінімізувати податкові витрати, уникати ризиків штрафних санкцій та забезпечити відповідність податковим нормам.

Облікова політика підприємства – це сукупність принципів, методів і процедур, за допомогою яких компанія веде бухгалтерський облік і формує фінансову звітність. Головними завданнями облікової політики є:

- Забезпечення точності та достовірності фінансової інформації.
- Формування основ для прийняття управлінських рішень.
- Забезпечення відповідності вимогам податкового та бухгалтерського законодавства.
- Оптимізація податкових витрат та уникнення податкових ризиків.

Адаптація облікової політики до змін у податковому законодавстві дозволяє підприємству ефективніше виконувати свої зобов'язання перед державою та уникати додаткових витрат, що виникають через податкові порушення.

Податкове законодавство впливає на облікову політику підприємства, шляхом формування податкової бази, методу нарахування витрат, порядку обліку доходів і витрат. Підприємство може адаптувати свою облікову політику через:

1. Вибір методів обліку доходів та витрат

Податкове законодавство використовує методи обліку доходів і витрат, які можуть вплинути на податкову базу та суму податків, що підлягають сплаті. Підприємство може звернутись до методу, який буде найбільш вигідним для зменшення податкового навантаження, при цьому не порушуючи законодавчих норм. Основні методи обліку доходів і витрат:

Касовий метод – доходи і витрати визначаються при фактичному надходженні та відрахуванні коштів, що зменшує податкову базу в разі, коли реалізація продукції й оплата за неї здійснюється в різні періоди.

Метод нарахування – доходи і витрати визнаються в момент виникнення зобов'язань, незалежних від руху грошових коштів.

Адаптація облікової політики за допомогою вибору вигідного методу обліку доходів і витрат може допомогти підприємству зменшити податкову базу, а відповідно, і суму податків.

2. Метод нарахування амортизації

Метод нарахування амортизації впливає на розмір витрат і, відповідно, на податкову базу підприємства. Вибір методу амортизації основних засобів є аспектом облікової політики, що дозволяє рівномірно розподілити витрати на амортизацію в процесі експлуатації терміну активу. Основні методи амортизації:

Прямолінійний метод – рівномірне нарахування амортизації протягом всього терміну експлуатації.

Прискорена амортизація – у разі використання, коли основні засоби швидше зношуються на початкових етапах використання (наприклад, метод збільшення залишку чи метод суми чисел).

Кумулятивний метод - за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання.

На підприємстві використовується прямолінійний метод амортизації основних засобів та інших нематеріальних активів, із використання найменших строків встановлених податковим кодексом України.

3. Формування резервів і забезпечення

Податкове законодавство дозволяє формувати певні резерви і забезпечення, які можуть включатися до складу витрат і зменшувати податкову базу, таким чином, підприємство може створювати резерви на покриття можливих витрат, таких як сумнівні борги або витрати на ремонт. Основні резерви, які можуть сформувати підприємство:

Резерв сумнівних боргів – дозволяє зменшити податкову базу на суму непогашених боргів контрагентів.

Резерв під знецінення активів – дозволяє зафіксувати збитки у податковій звітності.

Резерв на ремонт основних засобів – дозволяє розподілити витрати на ремонт протягом декількох періодів.

Формування таких резервів допомагає підприємству знижувати податкові витрати, оптимізувати облік та забезпечити відповідність вимогам законодавства.

4. Вибір облікової політики для запасів

Методи обліку запасів також впливають на податкові зобов'язання підприємства. Наприклад, підприємства можуть використовувати різні методи оцінки запасів, які можуть суттєво впливати на собівартість реалізованої продукції та податкову базу. Основні методи обліку запасів:

Метод середньозваженої вартості – визначення середньої вартості всіх запасів на складі.

Метод FIFO (перший прийшов – перший пішов) – припускає, що запаси, які першими надходять на склад, першими використовуються.

Метод LIFO (останній прийшов – перший пішов) – використовувався в минулому для оптимізації податкових витрат. Вибір методу обліку запасів дозволяє підприємству зменшити витрати в періоди підвищення ціни та зменшити розмір податкових зобов'язань.

5. Облік витрат на соціальні гарантії та додаткові виплати працівникам

Податкове законодавство передбачає, що підприємство може включати у витрати певні соціальні виплати працівникам, що дозволяє зменшити податкову базу. Наприклад, це можуть бути виплати на медичне страхування, пенсійне забезпечення або навчання працівників. Облік таких виплат як витрат дозволяє підприємству не лише зменшити податкові навантаження, а й забезпечити соціальні гарантії для працівників, що позитивно впливає на лояльність та продуктивність персоналу [10].

Однією з важливих умов ефективного обліку на підприємстві є виокремлення вартісної межі, при якій відбувається віднесення необоротних активів до малоцінних необоротних, що обов'язково має визначатися в наказі про

облікову політику. Цей вартісний критерій впливає на формування фінансових результатів підприємства, адже чим вища вартісна межа віднесення необоротних активів до малоцінних необоротних, тим більше необоротних матеріальних активів оприбутковуються як малоцінні. Зростання критерію віднесення необоротних активів до малоцінних необоротних призводить до максимізації витрат, оскільки під час введення в експлуатацію малоцінних необоротних матеріальних активів списується 50 або 100 % їх вартості. Також перед введенням основного засобу в експлуатацію визначається строк його корисного використання. На підприємствах організовують комісію, яка приймає об'єкт основних засобів в експлуатацію, створення такої комісії відбувається наказом керівника або рішенням зборів акціонерів.

Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби», строк корисного використання основних засобів визначається підприємством самостійно, тому в наказі про облікову політику додатково вказується принцип визначення такого строку. Недоцільно в наказі про облікову політику вказувати строк використання основних засобів, адже в процесі експлуатації основних засобів він може бути змінений, також, зміна строку корисного використання основного засобу вважається зміною не облікової політики, а зміною облікової оцінки.

2.2. Особливості податкового обліку доходів та витрат підприємства

З боку бухгалтерського обліку доходи та витрати регулюються за допомогою НП(С)БО, а якщо інформації з приводу обліку немає або не достатньо, то за допомогою МСБО.

Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) (абзацом восьмим п.

3 розд. І НП(С)БО 1). Дві обов'язкові умови визнання доходу: – збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства); – оцінка доходу може бути достовірно визначена (п. 5 П(С)БО 15). Не визнають дохід при безоплатній передачі активів підприємства, так як не відбувається ані збільшення активів, ані зменшення зобов'язань. Наведені критерії визнання доходу, як правило, застосовують окремо до кожної конкретної операції. Але можуть бути випадки, що для відображення суті господарської операції критерії визнання потрібно застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох чи більше операцій одночасно. Дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнають за наявності всіх наведених нижче умов (п. 8 П(С)БО 15):

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Дохід не визнають, якщо відбувається обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням і мають однакову справедливую вартість. Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнають виходячи зі ступеня завершеності операцій з надання послуг на дату балансу, якщо можна достовірно оцінити результат цієї операції. Вважають, що результат може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов (п. 10 П(С)БО 15):

- можливість достовірної оцінки доходу;
- існує ймовірність надходження економічних вигод від надання послуг;

– можливість достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу.

При цьому її можуть проводити трьома методами:

- 1) вивченням виконаної роботи;
- 2) вивченням питомої ваги послуг, наданих на певну дату, в загальному обсязі послуг, які мають бути надані;
- 3) визначенням питомої ваги витрат, які понесе підприємство у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат (сума витрат на певну дату включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на цю саму дату);

– можливість достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг і необхідних для їх завершення.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за певний період часу, то дохід визначають шляхом рівномірного нарахування за цей період (п. 12 П(С)БО 15). Виняток становлять випадки, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг. Якщо не можливо достовірно визначити дохід, тоді дохід (виручку) від надання послуг в обліку відображають у розмірі певних витрат, які підлягають відшкодуванню (п. 13 П(С)БО 15). Якщо ж при цьому ще й відсутня ймовірність відшкодування понесених витрат, то дохід узагалі не визнають.

Не визнають доходами такі суми, що отримуються від інших осіб (п. 6 П(С)БО 15):

- суму ПДВ, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й до позабюджетних фондів;
- суму надходжень за договором комісії, агентським та за іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- суму попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- суму завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження, що належать іншим особам;

- надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- суму балансової вартості валюти.

Зазвичай дохід відображають в обліку в сумі, що дорівнює справедливій вартості активів, які отримані або підлягають отриманню (п. 21 П(С)БО 15). Суму доходів за бартерним контрактом визначають за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що отримані або підлягають отриманню, зменшеною чи збільшеною відповідно на суму переданих або отриманих грошових коштів та їх еквівалентів [11].

Витрати є зменшенням економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) (аб. 5 п. 3 розд. I НП(С)БО 1). Витрати визнають, якщо вони можуть бути достовірно оцінені (п. 6 П(С)БО 16). Їх відображають у бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів (наприклад, реалізація товарів) або збільшенням зобов'язань (наприклад, нарахування заробітної плати працівникам). Витрати в бухгалтерському обліку визнають у тому звітному періоді, в якому визнано дохід, для отримання якого вони здійснені (п. 7 П(С)БО 16). Якщо прямий зв'язок між доходами і витратами встановити неможливо, витрати відображають у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Якщо актив забезпечує отримання економічних вигод протягом декількох звітних періодів, витрати визнають шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами (п. 8 П(С)БО 16). Так, довгострокові активи (основні засоби, нематеріальні активи) можуть забезпечувати економічні вигоди протягом декількох років, тому їх вартість підлягає включенню до складу витрат протягом строку корисного використання (експлуатації) шляхом нарахування амортизації.

Не визнають витратами і не відображають у звіті про фінансові результати:

- платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- попередню (авансову) оплату запасів, робіт, послуг;

- погашення отриманих позик;
- інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам визнання витрат;
- витрати, що відображають зменшенням власного капіталу згідно з П(С)БО;
- балансову вартість валюти (п. 9 П(С)БО 16) [12].

Загалом, податковий облік витрат і доходів в Україні базується на принципах Податкового кодексу, доповнених бухгалтерськими стандартами. Він спрямований на те, щоб забезпечити правильне визначення податкових зобов'язань та уникнути подвійного трактування доходів і витрат.

Облік доходів є кількістю елементів як бухгалтерського, так і податкового обліку. У бухгалтерському обліку доходи визнаються відповідно до стандартів обліку, тоді як у податковому обліку порядок визнання доходів податковим законодавством. Основні методи обліку доходів, що використовують підприємства, такі:

1. Витрати за методом нарахування

Метод розрахунку для обліку витрат, які визнаються на момент їх виникнення, незалежно від фактичної виплати коштів. Витрати визнаються тоді, коли підприємство отримує товари чи послуги, навіть якщо оплата за них здійснена пізніше.

Особливості методу нарахування витрат: витрати відображаються у звітному періоді, коли вони фактично виникли, забезпечує відповідність доходів і витрат у бухгалтерській звітності.

Вплив на податковий облік: Метод нарахування дозволяє підприємству оплачувати відображення витрат, які можуть зменшити податкову базу в період їх визнання. Однак, у деяких випадках податкове законодавство може вимагати коригування витрат для точного розрахунку податків.

1. Касовий метод обліку витрат, вони визнаються тільки в момент фактичної сплати коштів. Цей метод використовується рідше, ніж метод

нарахування, після чого він може викривляти реальну картину витрат підприємства.

Особливості касового методу обліку витрат: витрати визнаються тільки після фактичної сплати, забезпечує відповідність витрат і грошових потоків, що є місцем для малого бізнесу.

Вплив на податковий облік: Касовий метод обліку витрат обмежує можливості для податкового планування, після чого витрати відображаються лише після фактичної сплати. Це може призвести до зростання податкової бази у випадку, коли плата за товари чи послуги відкладається.

Витрати на виробництво і реалізацію продукції є важливою складовою податкової бази. Для обліку таких витрат підприємства можуть використовувати методи, які впливають на формування собівартості продукції.

1. Метод прямих витрат передбачає врахування тільки тих витрат, які також пов'язані з виробництвом продукції, таких як сировина, матеріали, заробітна плата виробничих працівників. Непрямі витрати не враховуються при формуванні собівартості, а списуються на витрати періоду.

Особливості методу прямих витрат: спрощує облік, після чого враховує тільки прямі витрати, може не відображати повну собівартість продукції, що обмежує точність оцінки фінансових результатів.

Вплив на податковий облік: Метод прямих витрат може зменшити податкову базу, після чого непрямі витрати відносяться на поточні витрати. Однак цей метод має обмежене застосування і може використовуватися тільки в тих випадках, коли це дозволено податковим законодавством.

2. Метод повної собівартості включає всі витрати, пов'язані з виробництвом продукції, включаючи прямі, такі і непрямі витрати. Цей метод дозволяє більш точно відобразити собівартість продукції.

Особливості методу повної собівартості: забезпечує точне відображення собівартості продукції, дозволяє більш точно використовувати фінансовий результат підприємства.

Вплив на податковий облік: Метод повної собівартості може підвищувати податкову базу через включення непрямих витрат. Однак він є обов'язковим для підприємств, що ведуть детальний облік витрат відповідно до податкових вимог.

Вибір методу обліку доходів і витрат для підприємства, впливає на формування фінансових результатів і податкової бази. Податкове законодавство встановлює обмеження щодо методів обліку, і підприємства повинні обирати методи, які відповідають цим вимогам. Вибір методу обліку доходів і витрат є ключовим аспектом податкового планування, після різних методів можна по-різному впливати на розмір податкових зобов'язань. Наприклад, підприємство може вибрати метод нарахування для оплати витрат, щоб зменшити податкову базу в поточному періоді, або використати касовий метод для управління податковими платежами.

2.3. Податкова звітність та її вплив на облікову діяльність підприємства

Податкова звітність є інструментом взаємодії підприємства з податковими органами і виконує кілька основних функцій:

Контроль за сплатою податків – податкова звітність дозволяє контролювати оплату та правильність нарахування і сплати податків до бюджету.

Забезпечення відповідності законодавству – підприємство зобов'язане подавати звітність відповідно до вимог Податкового кодексу, що забезпечує дотримання податкового законодавства.

Інформаційна функція – податкова звітність містить інформацію про фінансово-господарську діяльність підприємства, що є основою для розрахунку податкових зобов'язань.

Таким чином, податкова звітність забезпечує прозорість та відповідність діяльності вимогам податкових органів.

Кожне підприємство зобов'язане подавати податкову звітність, яка передбачається типом діяльності підприємства, його розміром, обраною системою оподаткування та вимогами податкового законодавства. Згідно статті 44.2 ПКУ, для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування. Найпоширенішими видами податкової звітності є:

Податкова декларація з податку на прибуток

У декларації з податку на прибуток відображаються доходи, витрати, а також фінансовий результат підприємства за звітний період. Вона подається щоквартально або щорічно і є основним документом для розрахунку податкових зобов'язань з податку на прибуток.

Вплив на облікову діяльність: вимагає чіткого обліку доходів і витрат, враховуючи постійні та тимчасові податкові різниці, потребує розрахунку податкової бази і податкових коригувань відповідно до податкового законодавства, що впливає на вибір облікових методів.

Податкова декларація з податку на додану вартість (ПДВ)

Декларація з ПДВ є обов'язковою для підприємств, що є платниками цього податку. Вона подається щомісяця або щокварталу та включає інформацію про оподатковувані операції, суми ПДВ, які підлягають сплаті, або суми податкового кредиту.

Вплив на облікову діяльність: вимагає детального обліку операцій з нарахування і сплати ПДВ, а також податкового кредиту, можливість відображення податкових різниць між обліковими і податковими доходами та витратами з ПДВ може впливати на облікову політику підприємства.

Звіт з єдиного соціального внеску (ЄСВ)

Цей звіт відображає суми внесків, нарахованих на фонд заробітної плати, та подається щомісяця. ЄСВ є важливою складовою соціальної служби і забезпечує соціальні гарантії для працівників.

Вплив на облікову діяльність: потребує точного обліку заробітної плати, а також платіжного нарахування та сплати соціальних внесків, вимагає відображення в обліку витрат на ЄСВ, що впливає на собівартість продукції та витрати підприємства.

Звіт про майновий податок (податок на нерухоме майно)

Підприємства, що володіють об'єктами нерухомості, зобов'язані подавати звітність щодо даних про нерухоме майно. Цей податок нараховується на основі вартості об'єктів нерухомості. Цей податок стосується в основному підприємств, що мають у власності земельні ділянки або приміщення, де проводять свою господарську діяльність, на даному підприємстві звіт не подається, тому що приміщення орендується.

Вплив на облікову діяльність: вимагає точного обліку об'єктів нерухомості та їх вартості, впливає на розрахунок собівартості та загальні витрати підприємства через нарахування відповідних податків.

Податкове законодавство передбачає такі основні вимоги до податкової звітності:

Повнота інформації: податкова звітність має включати всі дані для розрахунку податкових зобов'язань.

Достовірність даних: уся інформація повинна відповідати фактичним фінансовим показникам, підтвердженням обліковими документами.

Своєчасність подання: звітність повинна подаватись у встановлені законом терміни.

Відповідність законодавчим вимогам: дані повинні бути відображені відповідно до вимог податкового законодавства, що визначають правила нарахування та сплати податків.

Неправильне заповнення податкової звітності може призвести до штрафів і додаткових фінансових витрат для підприємства. Основні помилки, які часто припускаються при складанні податкової звітності:

Помилки у розрахунку податкової бази

Однією з найбільш поширених помилок є неправильний розрахунок податкової бази, що може виникнути внаслідок:

Неповного врахування доходів або витрат.

Неправильного розрахунку амортизації основних засобів.

Помилки у віднесенні витрат до поточного або майбутнього звітного періоду.

Неправильний розрахунок податкової бази може призвести до недоплати податків і штрафних санкцій з боку податкових органів.

Помилки у визначенні податкових різниць

Податкові різниці виникають, коли правила визначення доходів і витрат у податковому обліку відрізняються від бухгалтерського обліку. Типовими помилками є:

Неправильне відображення постійних і тимчасових різниць.

Неправильний розрахунок відстрочених податкових активів та зобов'язань.

Помилки у визначенні податкових різниць можуть призвести до завищення або зниження податкових зобов'язань підприємства.

Помилки в заповненні податкових декларацій

Часто трапляються помилки у формальному заповненні податкових декларацій, що включають:

Неправильне відображення кодування доходів і витрат.

Пропуски обов'язкових полів або рядків.

Некоректне заповнення реквізитів підприємства або його податкових номерів.

Такі помилки можуть призвести до відмови в прийнятті звітності або до нарахування штрафів за невідповідність формальним вимогам.

Помилки у нарахуванні ПДВ та податкового кредиту

Неправильне нарахування ПДВ або податкового кредиту є поширеною помилкою, зокрема:

Некоректне відображення сум ПДВ, нарахованих на реалізовані товари та послуги.

Неправильне відображення податкового кредиту в результаті підтвердження виявлених документів.

Помилки при нарахуванні ПДВ можуть призвести до значних до нарахувань податкових зобов'язань та штрафів.

Неправильне визначення рядків подання звітності

Ігнорування або неправильне розрахування рядків подання податкової звітності є звичайною розповсюдженою помилкою. Відсутність контролю за рядками може призвести до несвоєчасної подачі звітності.

Несвоєчасне подання податкової звітності веде до штрафних санкцій і збільшує ризик податкових перевірок.

Відсутність більшості додатків і пояснень

Деякі форми податкової звітності потребують надання додаткових пояснень або додатків. Відсутність цих документів може призвести до повернення звітності на доопрацювання.

Відсутність додаткових документів через неприйняття звітності та накладення штрафних санкцій за порушення вимог щодо звітності.

Для уникнення типових помилок у податковій звітності, підприємствам доводиться використовувати наступні підходи:

Впровадження системи контролю за даними: регулярна перевірка даних, що використовуються для заповнення податкових декларацій, дозволяє уникати помилок у розрахунку податкової бази.

Систематичний аналіз податкових різниць: правильне відображення постійних і тимчасових різниць дозволяє уникнути помилок у розрахунках податкових зобов'язань та точніше відображати податкову базу.

Регулярне навчання персоналу: оновлення знань персоналу щодо змін у податковому законодавстві допоможе уникати типових помилок і знижувати ризик штрафів.

Своєчасне оновлення облікових програм: впровадження сучасного програмного забезпечення, що автоматизує процес обліку та заповнення податкових декларацій, знижує ризик технічних помилок.

Контроль за дотриманням строків: використання електронної системи для нагадування про строки подання звітності забезпечує надійність її подання.

Використання аудиту: регулярний внутрішній або зовнішній аудит дозволяє виявити помилки в податковій звітності та виправити їх.

Податкова звітність також впливає на прийняття управлінських рішень, інформація, яка міститься у податковій звітності, є одним з джерел для прийняття управлінських рішень. Експертами оцінюється ефективність фінансової діяльності, контролюються податкові витрати та розробляються стратегії розвитку.

Аналіз фінансових результатів: Податкова звітність дає можливість аналізувати фінансові результати діяльності підприємства, що дозволяє розробити заходи для підвищення рентабельності.

Контроль податкових ризиків: Податкова звітність дозволяє виявляти податкові ризики, пов'язані з порушенням законодавства або помилками у податковому обліку, і запобігати виникненню штрафних санкцій.

Планування інвестицій: завдяки податковій звітності керівництво може оцінювати можливості для інвестування в розвиток, враховуючи можливість податкових витрат.

Фінансова та податкова звітність базуються на даних бухгалтерського обліку, між ними існують суттєві відмінності, зумовлені підвищеними цілями та нормативними вимогами.

Цілі звітності:

Фінансова звітність орієнтована на надання інформації користувачам, які приймають економічні рішення (інвестори, акціонери, кредитори).

Податкова звітність спрямована на забезпечення державного контролю та розрахунків податків.

Регуляторні вимоги:

Фінансова звітність формується за міжнародними стандартами (МСФЗ) або національними стандартами (наприклад, П(С)БО).

Податкова звітність регулюється податковим законодавством, зокрема Податковим кодексом України.

Методи обліку:

У фінансовій звітності застосовуються облікові методи, які найбільш точно відображають реальний фінансовий стан.

У податковій звітності для певних операцій можуть використовуватися інші методи, наприклад, касовий метод для деяких податків.

Визнання доходів і витрат:

У фінансовій звітності доходи і витрати визнаються на основі економічної суті операцій.

У податковій звітності витрати можуть обмежуватися встановленими нормами, а певні доходи чи витрати можуть не зменшуватися при розрахунку податкових зобов'язань.

Різниці в оподаткуванні:

Податкові різниці виникають через розбіжності у правилах визнання доходів і витрат, що впливають на розмір податкової бази (наприклад, різниці, пов'язані з амортизацією, резервами на сумнівні борги, витрати на представництво тощо).

Якщо передбачено здійснення коригування шляхом збільшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- зменшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);

- збільшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

Якщо передбачено здійснення коригування шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- збільшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);

- зменшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку) [1, ст.134].

РОЗДІЛ 3

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Внутрішній контроль та моніторинг податкових зобов'язань підприємства

Перевірка коректності податкових розрахунків є критично важливою для забезпечення відповідності підприємства податковому законодавству та уникнення фінансових ризиків, пов'язаних з помилками у звітності. Неправильне нарахування податків або помилки у звітності може призвести до штрафних санкцій, додаткових податкових зобов'язань та негативного впливу на репутацію підприємства. Сучасні методи перевірки коректності податкових розрахунків дозволяють мінімізувати ці ризики, підвищуючи точність і достовірність податкових даних. В теперішніх умовах важливо чітко розуміти податковий контроль, особливо зважаючи на сучасні підходи до його трактування. О. Шевчук зазначає, що зовнішній податковий контроль — це діяльність органів, уповноважених державою, яка спрямована на моніторинг дотримання платниками податків, податковими агентами та іншими суб'єктами правильності нарахування, повноту і сплату податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних спеціалізованих фондів. До цього також належить внутрішньо корпоративна діяльність, яка охоплює формування бази оподаткування, виконання податкових зобов'язань, а також спрямована на збалансування інтересів усіх учасників податкових відносин. Податковий контроль має на меті забезпечити дотримання прав підконтрольними суб'єктами, зниження податкових ризиків для держави, територіальних громад, бізнесу та населення, а також виявлення та попередження порушення податкового законодавства, підвищення податкової культури та дисципліни платників [13, с. 74–83].

Перевірка точності облікових даних починається із аналізу існуючої та розробки відповідної облікової політики компанії. Такий підхід дає змогу оперативно розробити специфіку облікових процесів, врахувати особливості господарської діяльності та бізнес-активності підприємства.

Відповідно до п. 1.3 Методичних рекомендацій №635, облікова політика затверджується Наказом і повинна включати принципи, методи та процедури, які застосовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, підготовки та подання фінансової звітності. Це стосується тих аспектів, де нормативно-правові акти з бухгалтерського обліку допускають кілька варіантів вибору. Крім того, у політиці слід зазначити попередні оцінки, що використовуються підприємством для розподілу витрат між відповідними звітними періодами.

Визначення, яке вказує у своїх наукових дослідженнях О. В. Артюх, згідно з яким внутрішній податковий контроль – це процес, що здійснюється господарчим суб'єктом за допомогою специфічного інструментарію, який забезпечує достатню впевненість в досягненні цілей внутрішнього контролю відносно правильності справляння податків (зборів та інших податкових платежів), дотримання податкового законодавства, управління податковими ризиками, підвищення ефективності функціонування господарчої одиниці в сфері оподаткування [14, с. 71–88].

Метою внутрішнього податкового контролю є встановлення достовірності, правильності та своєчасності нарахування та сплати податкових зобов'язань, виявлення порушень норм чинного податкового законодавства та вжиття заходів з усунення допущених порушень і недоліків, а також запобігання їх виникненню.

Зазначена мета може бути досягнена шляхом реалізації низки завдань, основними з яких можна вважати такі:

- встановлення достовірності, правильності та своєчасності нарахування та сплати податкових зобов'язань;

- виявлення порушень норм чинного законодавства та вжиття заходів з усунення допущених порушень і недоліків, зокрема притягнення до відповідальності посадових осіб за порушення законності;
- виявлення та попередження фактів шахрайства, що впливає на оподаткування підприємства;
- оцінка та попередження податкових ризиків;
- податкове планування та податкове прогнозування;
- запобігання виникненню порушень податкового законодавства шляхом розробки та реалізації превентивних заходів;
- формування доказової бази законності господарських операцій.

Об'єктом внутрішнього податкового контролю є господарські операції, що є об'єктами оподаткування підприємства, а суб'єктом – внутрішні користувачі інформації. При цьому предметом внутрішнього податкового контролю є інформація про господарські операції на підприємстві, які є об'єктами оподаткування та щодо яких підприємство нараховує та справляє податки, а також складає та подає податкову звітність.

Принципи внутрішнього податкового контролю були запозичені із Лімської декларації керівних принципів контролю, прийнятої на IX Конгресі Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю в 1977 році, додавши до цього переліку принцип діджиталізації [15].

Інформаційне забезпечення внутрішнього податкового контролю включає дані фінансового, податкового, управлінського та статистичного обліку, а також документи, що відображають результати податкового аудиту, судових економічних експертиз та експертних досліджень. Для забезпечення цього також відносять податкові консультації та нормативно-правові акти, які регулюють питання оподаткування.

Одним із ключових завдань внутрішнього податкового контролю, як складової податкового менеджменту, який забезпечує управління податковими зобов'язаннями суб'єктів господарювання — платників податків, та регулює їх фінансові вклади з державою у процесі розподілу доходів підприємств і

формування бюджетних надходжень, є створення доказової бази для підтвердження достовірності, правильності законності господарських операцій, що підлягають оподаткуванню. Як показують офіційні дані Державної податкової служби України, податкові спори розглядаються у судовому порядку за такими категоріями: стягнення заборгованості (69,4%), припинення юридичної особи (1,8%), визнання угод недійсними (0,4%), банкрутство (23,5%), інші справи (4,9%). Так, у 2022 році на розгляді адміністративних судів першої інстанції перебувало 313 662 позовних заяв, з яких 45 095 – з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства. У 2023 році кількість таких справ складає 77,4 тис. справ, з яких майже 65% (тобто 50 438 справ – за позовами платників податків та 26 991 – справи за позовом податкових органів) відкрито за позовами платників податків. Заслужує на увагу той факт, що загальні суми таких позовів складають 356,8 млрд. грн (з яких 266,8 млрд грн – за позовами платників податків та 90,0 млрд грн – за позовами податкових органів) [16].

Варто зазначити, що для забезпечення ефективного формування доказової бази інструментів внутрішнього податкового контролю доцільно розширити сучасні методи, такі як форензик-аудит, податковий аудит, судова економічна експертиза, експертні економічні дослідження, податкове консультування та податкова медіація.

Аналіз теоретичних основ внутрішнього податкового контролю та методичних підходів, що передбачають розширення інструментів контролю, що дозволяють використовувати концептуальні засади внутрішнього податкового контролю підприємства. Ці завдання включають мету, завдання, суб'єкт і об'єкт контролю, його предмет, принципи, методи формування доказової бази, а також інформаційне забезпечення внутрішнього податкового контролю, що наведено на рис. 3.1.

Наведені концептуальні засади внутрішнього податкового контролю дозволять ефективно реалізовувати політику податкового менеджменту, здатну

управляти податковими потоками підприємства, здійснювати достовірне податкове планування та легальну податкову оптимізацію.

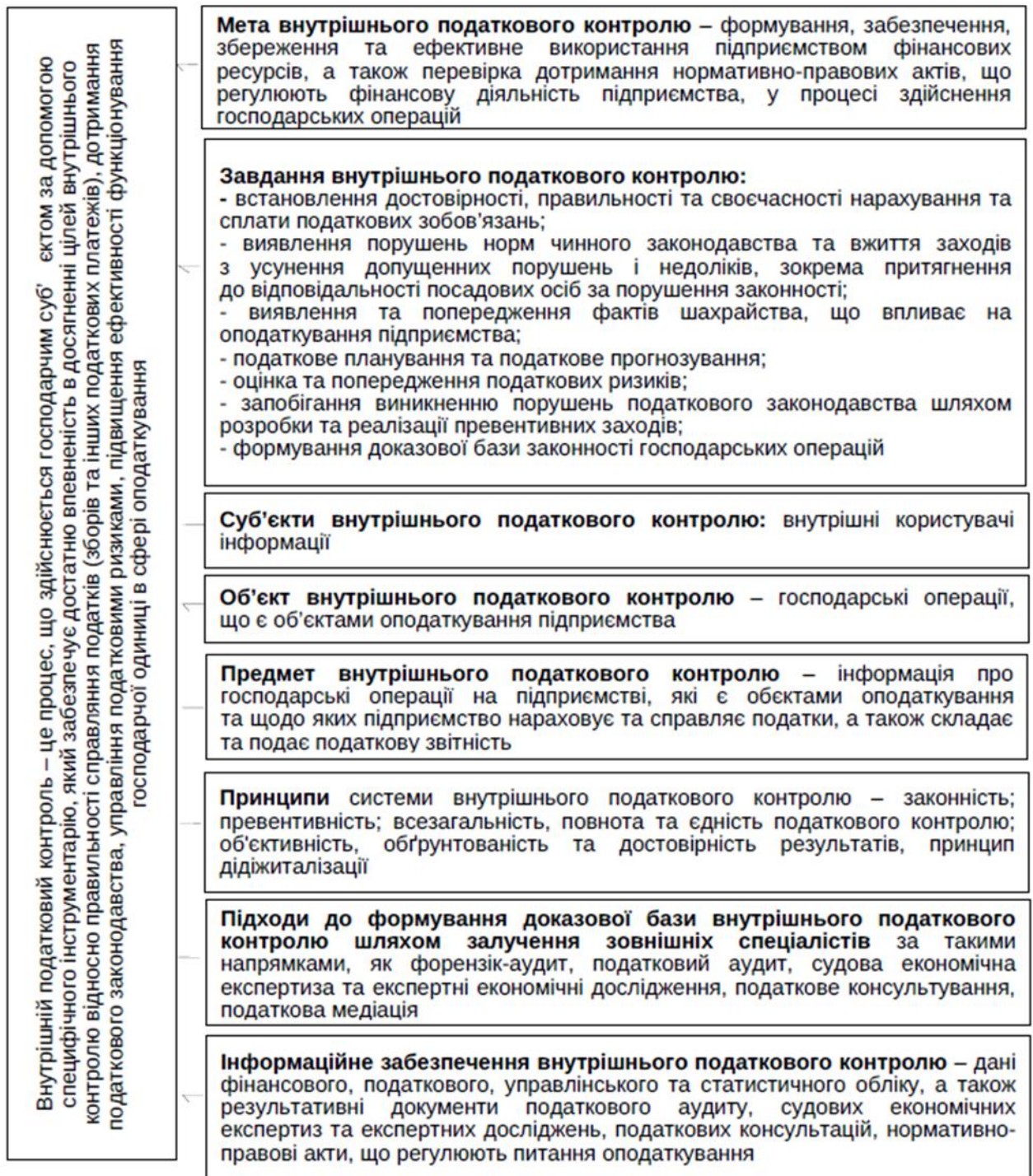

Рис. 3.1. Система податкового контролю в управлінні підприємством

Джерело: побудовано за інформацією даних [14, 38]

Перевірка коректності податкових розрахунків складається за допомогою кількох основних методів, кожен з яких спрямований на аналіз різних аспектів податкових операцій.

Метод аналітичного порівняння

Метод аналітичного порівняння передбачає співставлення податкових показників поточного звітного періоду з аналогічними показниками попередніх періодів або з плановими даними.

Аналіз динаміки податкових показників – аналіз змін у податкових зобов'язаннях, що дозволяє виявити аномалії або значні відхилення.

Порівняння з галузевими стандартами – порівняння податкових витрат підприємства із середніми значеннями в галузі дозволяє визначити вибірккові відхилення.

Переваги методу: Аналітичне порівняння дозволяє швидко виявити відхилення, які можуть вказати на помилки в розрахунках або нетипові операції, які потребують додаткового аналізу.

Метод формальної перевірки

Формальна перевірка відповідності податкових документів формальним вимогам законодавства:

Перевірка правильності заповнення податкових декларацій – контроль за коректним заповненням обов'язкових полів та реквізитів, включаючи кодифікацію операцій та відповідність між розділами декларацій.

Перевірка строків подання звітності – контроль за дотриманням термінів подання податкових декларацій та звітів.

Переваги методу: Формальна перевірка дозволяє швидко ідентифікувати технічні помилки, такі як некоректне заповнення полів, які можуть спричинити повернення звітності на доопрацювання або штрафи за невчасне подання.

Метод контролю арифметичних розрахунків

Метод перевірки арифметичної точності розрахунків у податкових деклараціях і звітах.

Перевірка розрахунків податкової бази – контроль за правильністю обчислення бази оподаткування основних податків (податок на прибуток, ПДВ тощо).

Контроль за арифметичною точністю – перевірка сумарних і підсумкових значень у звітності для забезпечення відповідності між розділами декларації.

Переваги методу: Метод контролю арифметичних розрахунків дозволяє виявити помилки в обчисленнях, які можуть призвести до неправильного нарахування податків.

Метод документальної перевірки

Метод документальної перевірки передбачає аналіз і звірку податкових даних з первинною документацією, такою як договори, рахунки, накладні тощо.

Звірка з первинними документами – порівняння податкових показників з даними бухгалтерських документів для підтвердження достовірності обліку.

Перевірка відповідності операцій законодавству – аналіз документів на предмет відповідності податковим нормам і вимогам.

Переваги методу: Метод документальної перевірки дозволяє забезпечити точність податкових даних та запобігти ризику штрафів за неправильне оформлення операцій.

Методи перевірки податкових різниць

Податкові різниці виникають через відмінності у правилах визнання доходів і витрат у бухгалтерському і податковому обліку. Методи перевірки податкових різниць після аналізу тимчасових і постійних різниць у податкових розрахунках.

Аналіз тимчасових різниць – перевірка різної коректності відображення амортизації, резервів та інших елементів, які можуть відрізнятися у податковому та бухгалтерському обліку.

Аналіз постійних різниць – контроль за витратами, які не підлягають вирахуванню у податковій базі, наприклад, штрафи або представницькі витрати понад норму.

Переваги методу: Перевірка податкових різниць дозволяє уникнути подвійного обліку або, навпаки, пропуску доходів і витрат, які впливають на податкові зобов'язання.

Метод внутрішнього аудиту

Внутрішній аудит включає системний підхід до перевірки коректності податкових розрахунків, здійснених незалежною внутрішньою командою або зовнішніми аудиторами.

Аудит податкової звітності – перевірка звітності на предмет відповідності стандартам і податковому законодавству.

Аналіз податкових ризиків – ідентифікація деяких ризиків, пов'язаних із податковими розрахунками, та розробка рекомендацій щодо їх мінімізації.

Переваги методу: Внутрішній аудит є комплексним підходом, який дозволяє визначити як технічні, так і суттєві помилки, а також оцінити ефективність системи податкового контролю на підприємствах.

3.2. Оцінка податкових ризиків та їх вплив на фінансову стабільність підприємства

Податкові ризики є одним з основних елементів системи оподаткування України, через порушення фіскальної та регульованої податкової політики, а також принципів економічної та соціальної справедливості, що значно впливає на стабільність та розвиток національної економіки.

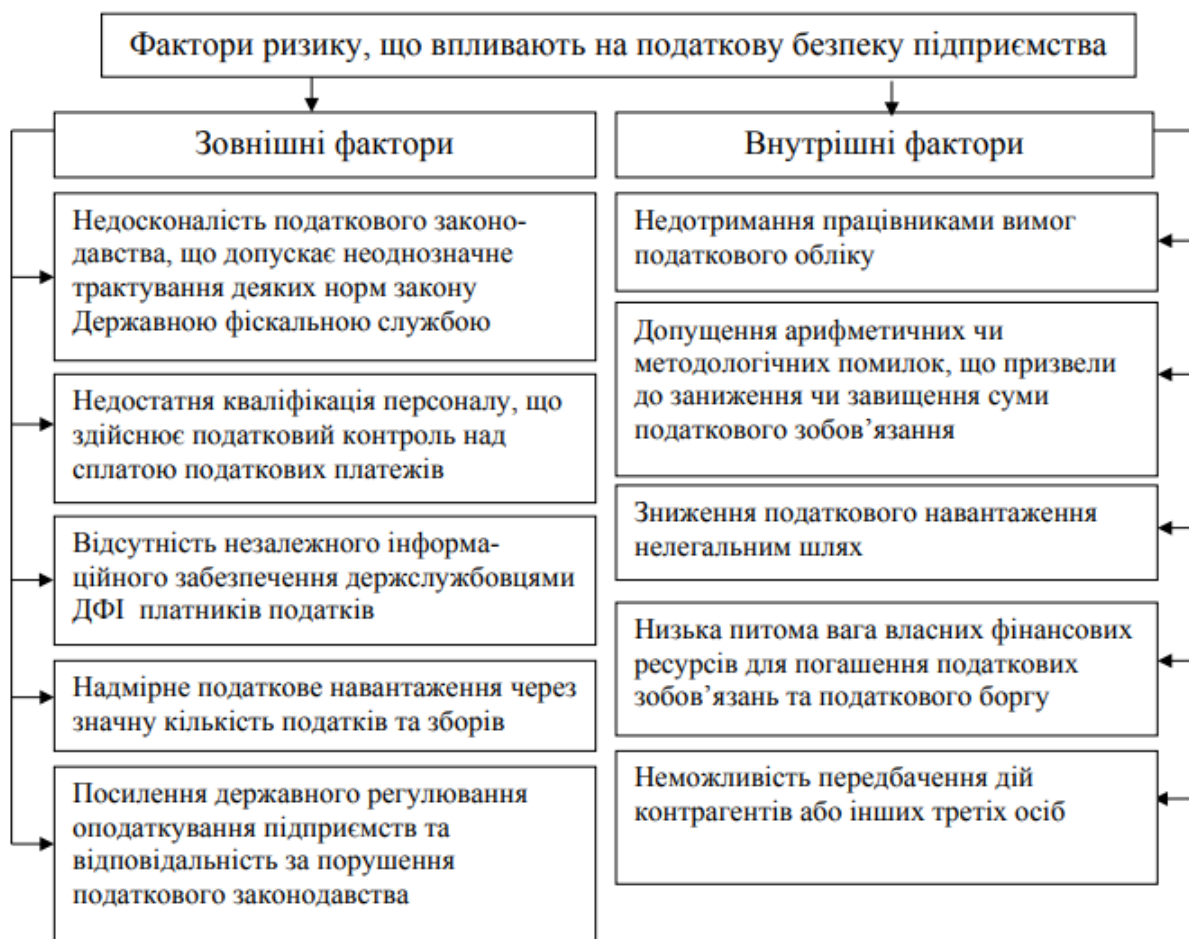
Ризик притаманний для будь-якої діяльності й формується під впливом численних факторів, включаючи дії контрагентів, що роблять його повне та точне прогнозування складним завданням. За авторським визначенням економічний ризик — це вартісне оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності людського капіталу, яке формується через невикористані можливості в умовах невизначеності та обмеженого

інформаційного забезпечення [18, с. 187]. Податковий ризик є одним із різновидів економічного ризику, що має спільні риси із загальноекономічними ризиками, такими як конфліктність, всеохоплюваність, імовірність, невизначеність та альтернативність. Податковий ризик, подібний до економічного, можна застосувати як вартісні оцінки результатів діяльності людського капіталу в умовах невизначеності та неповноти інформації.

Основним джерелом невизначеності в управлінні податковими ризиками є недостовірність та недостатність інформації, що погіршилася у фінансових потоках. У певний момент ці порушення можуть стати ризиковими для підприємства. Завдання виявлення, аналізу та управління податковими ризиками покладається на людський капітал, який у сучасній економіці відіграє ключову роль.

Згідно з наказом Державної податкової адміністрації України «Про затвердження методичних рекомендацій з моніторингу податкових ризиків», податковий ризик виникає як імовірність порушення податкового законодавства, що може спричинити втрати для бюджету [19]. Тобто ці порушення виникають між податківцем або уповноваженою особою Державної податкової служби та платником податків. Податковий ризик з погляду держави в особі її уповноважених органів – це ймовірність (загроза) недоотримати податки в бюджет через використання платниками податків методів мінімізації (оптимізації) оподаткування, можливих через ті чи інші недоліки в податковому законодавстві. Податковий ризик з погляду платника податків – це ймовірність (загроза) до нарахувати йому податки (збори), пеню й штрафи в ході податкової перевірки через розбіжності, що виникли між даними платника податків і податківців, у трактуванні податкового законодавства, яка може спричинити зростання податкового тягара для господарюючого суб'єкта [20].

Основні фактори які впливають на податкову безпеку підприємства зображені на рисунку 3

Джерело: побудовано за інформацією даних [18,20,48]

В процесі управління податковими ризиками доцільно використовувати системний підхід, який зосереджується не тільки на діяльності організації, але й на зовнішньому середовищі, що її оточує. Основним елементом такого підходу є поняття «система». У сфері економіки система виступає складним механізмом, що характеризується причинно-наслідковими взаємозв'язками. Західноєвропейські економісти вважають, що управління ризиками передбачає дії, спрямовані на забезпечення стабільності шляхом включення можливих витратних ситуацій у процес управління.

Об'єктом управління податковими ризиками є соціальні цінності, які знають конкретні загрози у сфері оподаткування, які можуть спричинити втрату бюджету чи державних цільових фондів. Суб'єктами цього процесу виступають представники державних податкових органів, які за допомогою різноманітних методів і засобів цілеспрямовано впливають на податкові ризики.

У процесі аналізу системи керування податковими ризиками доцільно застосовувати системний підхід як основний методологічний інструмент. Податкові ризики характеризують за такими напрямками: об'єкт, джерела виникнення, сукупність досліджуваних інструментів, комплексність дослідження, фінансові наслідки, характер прояву в часі, можливість передбачення. В. В. Вітлінський виділяє такі основні джерела податкового ризику:

- фінансова психологія платника;
- чинники соціально-економічного характеру;
- зміни в податковій політиці;
- недоліки планування і прогнозування податків;
- чинники нормативно-правового характеру;
- причини організаційно-правового характеру;
- галузеві особливості та види діяльності платника [21, с. 132–139].

Найбільший інтерес становлять характеристики податкових ризиків за суб'єктами, які виникають у результаті діяльності фізичних та юридичних осіб і формуються за такими критеріями:

- 1) кількісні: допустимий ризик, критичний ризик; катастрофічний ризик;
- 2) якісні: за впливом наслідків ризиків – виправдані, невиправдані;
- 3) за часом виникнення – перспективні, поточні, оперативні;
- 4) за функціональними ознаками – загальносуспільні, податкові.

Для визначення податкових ризиків у системі управління використовується метод групування платників податків відповідно до встановлених стандартів. Цей підхід базується на принципах мікрорівневого аналізу діяльності підприємств. Одним із його видів є автоматизована перевірка та аналіз податкової звітності платників податків. Такий метод дозволяє впроваджувати нову стратегію організації контрольно-перевірочної діяльності, розроблену Департаментом податкового контролю України. Основною службою надання послуг є встановлення об'єктивних і його партнерських відносин із платниками податків, за які податкова служба стає союзником легального бізнесу, знижуючи

податковий тиск і забезпечуючи сприятливі умови для розвитку. Для суб'єктів господарювання деякі науковці визначають наступні рівні податкового ризику:

- підприємство дотримується вимог законодавства, нараховує і сплачує податки в повному обсязі – відносно без ризиковий рівень.

- підприємство допускає неточності в розрахунку бази оподаткування, несвоєчасно подає податкову звітність та сплачує нараховану суму податків, що призводить до витрачання частини прибутку на сплату штрафних санкцій – рівень мінімального ризику.

- за умови порушення договірної дисципліни чи податкового законодавства підприємство спрямує значну частину прибутку на покриття втрат та штрафних санкцій – рівень підвищеного ризику.

- з метою мінімізації розміру податкових платежів підприємство порушує податкове законодавство і, як наслідок, розмір фінансових санкцій перевищує суму податків, нарахованих згідно законодавства – рівень критичного ризику.

- нараховані штрафні санкції призводять до вилучення із обороту коштів, що може призвести до банкрутства суб'єкта господарювання – рівень неприпустимого (катастрофічного) ризику [18, с. 187].

В умовах фінансової кризи одним з першочергових економічних завдань є оптимізація податкового навантаження та здійснення якісного податкового планування, що дозволить забезпечити ефективне управління податками і, як наслідок, зниження податкових ризиків платника податків. Податковий ризик чинить значний вплив на фінансово-господарську діяльність окремого платника і, як наслідок, на державу в цілому. Системний підхід у теорії і практиці оподаткування дозволить передбачати появу негативних наслідків, значно підвищить ефективність моніторингу ризиків і практичного керування ними та стане основою для подальшого дослідження заходів із мінімізації ризиків податкової системи.

3.3. Оптимізація податкової політики підприємства

На сучасному етапі економічного розвитку ключовим завданням для науковців і практиків стало забезпечення стабільного розвитку як національних економік, так і світового господарства. Особливу увагу приділено ролі оподаткування у формуванні стратегії зростання підприємств. У цьому контексті виокремлюють два аспекти: короткострокове та довгострокове зростання.

Короткострокове зростання зосереджується на ефекті, досягнутому протягом одного року, і враховує вплив податків на мотивацію праці та психологію виробників. Довгострокове зростання охоплює триваліший період і залучення відтворення виробництва, технічного розвитку, а також вплив оподаткування на ефективність праці.

Вирішення цих питань потребує визначення ключових характеристик податкового навантаження, необхідного для забезпечення простого відтворення. Довгостроковий аспект пов'язаний із тривалістю адаптації інвестиційного режиму, циклу відтворення та стабільністю технологічних характеристик виробничих процесів.

Механізм податкового регулювання, як економічна категорія, тісно пов'язаний із процесами формування та використання валового і чистого внутрішнього продукту (доданої вартості та чистої доданої вартості), а також із пропорціями його розподілу та перерозподілу. Цей механізм може стихійно складатися під впливом державної монополії на оподаткування та виробництво державних послуг або бути регульованим та оптимізованим у межах національної податкової політики.

З точки зору мікроекономіки, тобто на рівні окремих підприємств, податкове навантаження виступає показником доцільності ведення бізнесу, особливо в легальному полі. Якщо податки перевищують половину доходу компанії, її діяльність стає економічно недоцільною. Водночас занадто низький рівень

податкових відрахувань позбавляє компанію відчуття внеску в загальне економічне процвітання країни.

Таким чином, здатність розуміти й контролювати податковий тягар є ключовим інструментом для ухвалення фінансових рішень. Оптимізація податкового регулювання виникає у багатоваріантній мінімізації податкових зобов'язань, яка сприяє економіці, зростанню доходів та ефективним інвестиціям у розвиток підприємства.

В управлінні бізнесом можуть бути використані такі юридичні методи оптимізації оподаткування:

- зміна стосунків. Його суть полягає у заміні певних економічних відносин між підприємством та його партнерами, в результаті чого оподаткування відбувається на основі підвищення податкових ставок, близькості та однорідності;

- поділ відносин. В його основі лежить заміна видів господарських відносин, але в даному випадку це не проста заміна, а поділ комплексного блоку господарських відносин на декілька простих комерційних операцій, що зменшує загальний механізм податкового нагляду;

- відстрочка платежу. Він ґрунтується на припущенні, що термін сплати більшості податкових платежів відзначається виникненням об'єкта оподаткування. Таким чином підприємство може перенести частку реалізації своєї продукції з кінця одного кварталу на початок наступного кварталу [22, с.204];

- зменшення об'єктів оподаткування. Метою цього методу є звільнення від оподаткування операцій без шкоди для господарської діяльності підприємства. Наприклад, відмова від частини оренди землі або спеціального використання водних ресурсів;

- делегування обов'язків. Його суть полягає в передачі обов'язків по сплаті основних податків спеціально створеній організації. Найчастіше він використовується для зменшення податку на прибуток підприємств [1, с. 65];

- використання пільг. Такий підхід передбачає перехід підприємств до галузей чи виробництва продукції, які запроваджують податкові пільги. Наприклад, учасники, які приєднуються до технологічного парку;

- зміни юрисдикції. Метою зміни юрисдикції є переведення реєстрації підприємства або його філії до пільгової зони оподаткування. Наприклад, в офшорних зонах, де фіксована ставка сільськогосподарського податку є низькою;

- облікова політика. Він включає формування податкового бюджету підприємства таким чином, щоб сума податку, сплаченого в різні податкові періоди, не коливалася.

Слід зазначити, що у світовій практиці основними інструментами податкового контролю є Податки і податкова система. Податковий менеджмент на підприємстві регулює:

- зменшення ставки податку на прибуток підприємств;
- використання податкових канікул;
- повернення податку на інвестиції;
- прискорена амортизація;
- усунення оподаткування реінвестованого доходу;
- інвестиційний податковий кредит;
- регресивний коефіцієнт податку на прибуток.

Проаналізуємо такий механізм оптимізації податкової політики.

Методи оптимізації податкової політики включають дослідження податкового законодавства, використання податкових кредитів, оптимізацію податкових зобов'язань шляхом створення ефективних фінансових операцій та зниження податкового тягара, а також використання податкових пільг. Однак за умови дотримання певних стандартів і обмежень, встановлених законом. Стратегічне планування оптимізації податкової політики включає аналіз поточної податкової ситуації підприємства, визначення цілей оптимізації та розробку конкретних стратегій зменшення податкових зобов'язань та підвищення податкової ефективності. Це включає врахування потенційних податкових ризиків і забезпечення дотримання нормативних вимог під час вибору найкращої

стратегії оптимізації оподаткування. Вплив оптимізації податкової політики на фінансові результати підприємства є дуже важливим аспектом управління фінансами підприємства. Ця оптимізація може безпосередньо вплинути на прибутковість, ліквідність та інші фінансові показники. Тому дослідження цих ефектів має велике значення для визначення корпоративних стратегій у сфері оптимізації податкової політики. Фінансовий аналіз як частина оптимізації податкової політики полягає в оцінці фінансової звітності та визначенні можливостей покращення фінансової стабільності компанії шляхом зміни податкової стратегії.

Це включає аналіз прибутковості, оборотності активів, ліквідності та інших показників, які можна покращити шляхом оптимізації податкових зобов'язань. Фінансові показники, що відображають ефективність податкового менеджменту, визначено як ключові показники ефективності з точки зору оптимізації податкової політики.

Це може включати витрати на оподаткування від виручки, відношення між податковими витратами та прибутком, а також рівень зниження податкового тиску через застосування оптимізаційних стратегій. Одним із стратегічних напрямів для покращення податкової політики є розширення використання електронних сервісів та зменшення бюрократичних процедур у сфері оподаткування. Також слід активно впроваджувати міжнародні стандарти у галузі звітності, що дозволить забезпечити прозорість та довіру до підприємства зі сторони податкових органів та сприятиме зменшенню податкових ризиків.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження було здійснено аналіз нормативно-правової бази з питань формування облікової політики на підприємствах. Були виявлені особливості впливу податкової політики на систему обліку з урахуванням чинного законодавства. Досліджено сучасні методи і практики формування податкової політики на підприємствах.

Податкова політика є елементом управління підприємством, який оптимізує витрати, податкові зобов'язання та забезпечення відповідності законодавчим вимогам. Завдяки чіткій структурі податкового обліку, ефективному податковому плануванню та активній взаємодії з податковими органами підприємства можна досягти кращих фінансових результатів і підвищити свою рентабельність. Податкова політика є не просто виконанням вимог закону, але й інструментом стратегічного управління, який забезпечує фінансову стабільність, зростання і розвиток бізнесу, зміцнення позицій на ринку підприємства.

Фіскальна роль забезпечує державу фінансовими ресурсами, необхідними для виконання її обов'язків перед суспільством, включаючи забезпечення стабільності та фінансування соціальних програм, підприємства віддають частину прибутку на розвиток держави. Економічна роль дозволяє державі регулювати економічну активність, підтримувати економічне зростання, стимулювати інвестиції та інновації. Податкова політика не тільки виконує функції наповнення бюджету, але й впливає на всі аспекти економічного життя країни. Ефективна податкова політика дозволяє досягти балансу між фіскальними потребами держави та економічними можливостями підприємства, забезпечуючи стабільний розвиток економіки та соціальну справедливість.

Система оподаткування в Україні складається з багатьох різних видів податків, кожен з яких має вплив на діяльність підприємств. Підприємства зобов'язані підтримувати їх у своїй фінансовій та операційній діяльності, щоб забезпечити відповідність податковому законодавству та мінімізувати свої витрати. Податки, такі як податок на прибуток, ПДВ, ЄСВ, ПДФО та акціонерний

податок, визначають ключову роль у визначенні фінансової стратегії підприємства і можуть суттєво вплинути на рентабельність і стійкість бізнесу. Ефективне управління податковими зобов'язаннями, дотримання вимог податкового законодавства та оптимізація витрат є умовами успішної діяльності підприємства в сучасних умовах українського ринку.

Взаємодія підприємств з податковими органами включає забезпечення дотримання податкового законодавства та фінансової стабільності бізнесу. Правильна та офіційна подача звітності, сплата податків, виконання вимог під час перевірки та можливість оформлення рішень є основними аспектами такої взаємодії. Дотримання податкових вимог забезпечує стабільність підприємства, а ефективна взаємодія з податковими органами знижує ризики виникнення штрафів та покращує репутацію підприємства. Підприємства мають прагнути до прозорості співпраці з податковими органами та використовувати всі можливості для отримання актуальних роз'яснень, щоб залишитися в курсі змін у податковому законодавстві. Це дозволить підприємству не лише уникати податкових проблем, але й успішно розвиватися в сучасних умовах українського бізнес-середовища.

Формування податкової політики на підприємствах є елементом їхньої фінансової стратегії, що дозволяє забезпечити ефективне управління податковими витратами та мінімізувати податкові навантаження. Існують різні підходи до формування податкової політики – консервативний, оптимізаційний, адаптивний та агресивний – кожен з яких має переваги та недоліки. Застосування методів податкового планування, таких як облікова політика, використання пільг і преференцій, перенесення доходів і витрат, а також використання офшорних структур, допомагають підприємствам досягти балансу між зниженням податкових витрат і дотриманням законодавства. Ефективна податкова політика дозволяє підприємствам зберегти фінансову стійкість, підвищити прибутковість та залишитися конкурентоспроможними на ринку. Оптимальним є поєднання різних методів і підходів, що дає змогу досягти максимальної ефективності та знизити податкові ризики.

Податкова політика є інструментом, який дозволяє підприємству досягти своїх стратегічних цілей, зокрема збільшити прибутковість, підтримати інноваційний розвиток, оптимізувати витрати та забезпечити фінансову стабільність. Ефективне податкове планування, використання пільг, гнучкість та адаптивність дозволяють узгоджувати податкову політику з основними завданнями підприємства, сприяючи його довгостроковому розвитку та конкурентоспроможності. Податкова політика займає ключову роль у забезпеченні майбутнього розвитку підприємства. Вона покращує всі аспекти його діяльності, починаючи від прибутковості та завершуючи інноваційними можливостями. Правильно розроблена податкова політика дозволяє оптимізувати податкові навантаження, збільшуючи фінансові ресурси для інвестування в стратегічні проекти, інновації та розширення бізнесу. Завдяки податковим інструментам, таким як податкові пільги, спеціальні режими оподаткування та міжнародне податкове планування, підприємства можуть створити фінансову базу для свого довгострокового зростання. Однак для досягнення успіху важливо, щоб податкова політика залишилася гнучкою та адаптивною до змін у законодавстві та економічному середовищі. Завдяки правильному вибору методів обліку доходів, витрат, амортизації та оцінки запасів підприємство може зменшити податкові навантаження та збільшити свої фінансові ресурси для подальшого розвитку. Водночас, адаптація облікової політики вимагає врахування ризиків, пов'язаних із змінами в податковому законодавстві та можливими конфліктами з податковими органами. Підприємствам необхідно мати баланс між оптимізацією податкових витрат і відповідністю законодавчим вимогам.

Методи обліку доходів і витрат здійснюють важливу роль у формуванні податкової бази підприємства. Вибір методу обліку розрахунків на фінансові результати, податкові зобов'язання та можливості податкового планування. Метод нарахування є основним для незавантажених підприємств, але касовий метод має свої переваги для малого бізнесу та в певних ситуаціях, також передбачених податковим законодавством. Враховуючи податкові вимоги,

підприємство повинно вибирати методи обліку доходів і витрат, щоб оптимізувати податкові навантаження та забезпечити відповідність податковому законодавству. Підготовка та подача податкової звітності вимагає точного обліку доходів, витрат, активів та зобов'язань, що виконують функції на облікову політику підприємства. Вплив податкової звітності на облікову діяльність вимагає від підприємства вибір методів обліку, які повинні точно відобразити фінансовий стан і забезпечити відповідність податковим вимогам. Використання податкової звітності як інструменту податкового планування дозволяє підприємству оптимізувати податкові навантаження, планувати грошові потоки та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення фінансової стабільності та розвитку. Типові помилки, які можуть виникнути в процесі складання звітності, включають неправильний розрахунок податкової бази, помилки у визначених податкових різницях, недотримання строків подання звітності та інші технічні помилки. Для уникнення помилок у податковій звітності підприємствам необхідно впроваджувати системи контролю, оновлювати знання працівників і використовувати сучасні облікові програми. Такі підходи дозволяють забезпечити відповідність податкової звітності вимогам законодавства, оптимізувати облікові процеси та зменшити ризик штрафних санкцій. Взаємозв'язок між фінансовою та податковою звітністю проявляється через облікову політику, коригування фінансових даних для податкових цілей, виникнення податкових різниць та вплив податкових вимог на облік доходів і витрат.

Внутрішній податковий контроль забезпечує перевірку правильності та нарахування і сплати податкових зобов'язань, дозволяє ефективно управляти податковими ризиками, а також повну результативність здійснення господарських операцій, які є об'єктами оподаткування. Крім того, він сприяє розробці та реалізації профілактичних заходів для запобігання податковим порушенням. Для вдосконалення інструментарію внутрішнього податкового контролю та забезпечення формування доказової бази доцільно впроваджувати сучасні методи, які включають залучення зовнішніх спеціалістів. Також, до таких

методів належать форензик-аудит, податковий аудит, судово-економічна експертиза, експертні економічні дослідження, податкове консультування та податкова медіація.

Податкові ризики мають значний вплив на економічну безпеку підприємства, тому їх необхідно контролювати. Це включає прогнозування, своєчасне оцінювання та регулярну оптимізацію. Для мінімізації негативного впливу таких ризиків необхідно розробляти та впроваджувати зважену податкову політику, доповнену ефективними інструментами та заходами. Це дозволить підприємству зменшити фінансові втрати у разі виникнення ризиків, максимізувати прибуток або мінімізувати збитки. Досягнення високого рівня економічної безпеки підприємства передбачає не тільки зменшення податкових зобов'язань, а й створення дієвої системи податкового менеджменту. Це включає формування податкової політики, підвищення податкової культури та ефективне управління фінансовими потоками. Такий підхід успішному виявленню виявлено ризикових ситуацій та усуненню їх причин на ранніх стадіях. У довгостроковій перспективі це забезпечує фінансову стійкість підприємства, підвищення його інвестиційної привабливості та збереження конкурентних позицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. №2755 – VI (зі змін. і доп.)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу : зб. праць учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (10 листоп. 2022 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2022. 331 с.
3. Збірник студентських наукових праць Уманського національного університету садівництва – / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань: 2011. – Ч. III: Економічні та гуманітарні науки. – 340 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Податкова система» для студентів за напрямками підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / О.В. БрежневаЄрмоленко, Кам'янське: ДДТУ, 2016. – 180 с.
5. Подолянчук О. А. Податок на додану вартість: сутність та стан первинного обліку / О. А. Подолянчук // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 1. – С. 81-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_1_10
6. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції; 11 травня 2021 р. — К.: КНЕУ, 2021. — 476 с. ISBN 978-966-926-373-5
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV.
8. Скаско О., Могила І.-Л. Теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі. Вісник економіки. 2023. Вип. 3. С. 83–96. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02>.

9. Галушак І. Є. Формування податкової політики та податковий контроль на мікрорівні. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. 2017. Вип. XII. С. 259–262.
10. Адамик О.В. Податкове планування: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2005. – 99 с.
11. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами IV Всеукраїнської науковопрактичної конференції (12 – 13 квітня 2018 р.). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 385 с.
12. Фінансовий облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 616 с. ISBN 978-966-337-664-6
13. Шевчук О. Теоретичні засади розвитку податкового контролю. *Вісник КНТЕУ*. № 2. С. 74–83.
14. Артюх О. В. Внутрішній податковий контроль: теоретико-методичні та організаційні аспекти. Реформування обліково-контрольної системи підприємств України за міжнародними стандартами: монографія. Харків: «Діса плюс», 2018 С. 71–88.
15. Лімська декларація керівних принципів контролю: Декларація, Міжнародний документ від 01.01.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_090
16. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/rezalt/562309.html>
17. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / М.Т. Теловата, В.П. Пантелєєв, К.В. Безверхий, О.О. Григорєвська, С.І. Ковач, О.А. Юрченко – К.: НАСОА. 2019. – 506 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17482/1/OZO_NP.pdf
18. Євтушенко, Н. О. Механізми мінімізації економічних ризиків на промислових підприємствах. С. 187

19. Наказ ДПА України «Про затвердження Методичних рекомендацій з моніторингу податкових ризиків» від 23.10.2001 р. № 428.
20. Податкові ризики та система управління ними [Електронний ресурс] / І. О. Паскар, О. І. Савчук, Т. М. Сачук. С. 66-70.
21. Вітлінський В. В. Джерела і види податкових ризиків, їх взаємозв'язок [Текст] / В. В. Вітлінський, О. М. Тимченко // Фінанси України. – 2007. – № 3. – С. 132–139.
22. Вітлінський, В.В., 2013. Концептуальні засади моделювання та управління логістичним ризиком підприємства. *Проблеми економіки*, Вип. № 4, с. 246-253.
23. Назаренко Г. В. Комплексна оцінка ефективності податкових пільг. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. с.204
24. Кононенко Л.В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного забезпечення / Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Оришака О.В.// Облік, аналіз і аудит. Випуск І-ІІ (77-78). 2020. С. 202-210. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2020/v1_2/17.pdf
25. Гушан, О.В., 2017. Проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні. *Молодий вчений*, Вип. № 4, с. 651-653.
26. Загородній, А.Г. та Стрижка, Т.А., 2019. Вплив облікової політики підприємства на величину сплачуваного податку на прибуток. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*, №1 (53), с. 229–232.
27. Жиряда Х.В. Вдосконалення обліку податкових розрахунків на підприємствах України / Жиряда Х.В., Савчук Д.Г.// Економіка і суспільство. 2018. Випуск № 18. С.900-907. URL : [125.pdf \(economyandsociety.in.ua\)](http://economyandsociety.in.ua)
28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом

- Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення 09.12.2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
29. Гамова О. В. Особливості обліку та удосконалення методики аудиту розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на діючому підприємстві / Гамова О. В., Козачок І. А., Самойленко Т. В. // Агросвіт. 2019. № 1-2. С. 33–39.
30. Чирва А.А. Удосконалення облікової політики підприємства / А.А. Чирва // Облік і фінанси. – 2017. – №4 (70). – С. 67-71.
31. Калінеску Т. В. Причини та тенденції ухилення від сплати податків / Т. В. Калінеску, А. Ю. Ширяєва. // Наукові вісті Далівського університету. – 2013. – № 10.
32. Постанова кабінету міністрів України. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України: 6 серпня 2014 р. № 310.
33. Бондар М.І. Звітність підприємства: підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 570 с.
34. The 10th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (June 10-12, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 10.06.2020. 848 с. (С. 252-259) URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1455/1/DYNAMICS-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-WORLD-SCIENCE_10-12.06.20.pdf
35. Doing Business 2020: Smarter Regulations for Small and Medium-Size Enterprises. The International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank. – Washington, 2020. – 282 p. URL: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Document/s/Annual-Reports/English/DB20-full-report.pdf>.
36. Ткачик Ф.П. Податкове консультування. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 252 – 259.
37. Ільїн В., Кузьмич С. Оптимізація податкового тягара підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. Інститут бухгалтерського обліку,

- контроль та аналіз в умовах глобалізації. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 32-35.
- 38.Нагорняк Г. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення. Галицький економічний вісник. 2020. № 2(27). С. 140-152.
- 39.Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
40. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
41. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/>
- 42.Журавель Г.П. , Клевець В.Б., Хомин П.Я.Облікова політика підприємства в ринкових умовах: навчальний посібник. Київ: Професіонал, 2018. 320 с.
- 43.Казак О.О. Теоретичні засади формування облікової політики сучасних підприємств. Ефективна економіка. 2019. № 9 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2019/59.pdf
- 44.Колісник О.П., Поліщук М.С. Формування елементів облікової політики щодо основних засобів. 2021. № 9 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/197.pdf
- 45.Муравський В.П. Документування в умовах повної автоматизації обліку: навчальний посібник. Київ: Бухгалтерський облік і аудит,2019. 48 – 52с.
- 46.Ткаченко Н.М., Борович О.В. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ.: Алерта, 2018. 445 с.
- 47.Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ. ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
- 48.Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010
- 49.ISpro user guide. Personnel accounting: labor and wage accounting, 2020. 270 p. (Version 8).

50. Ягмур К. А. Принципи побудови облікової політики підприємства / К.А. Ягмур // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46816.doc.htm
51. Серпенінова Ю.С., Кобилецька Л.Я. Городецька М.О., Теоретичні та методичні аспекти змін в обліковій політиці за міжнародними та національними стандартами. Вісник Сумського державного університету. Економіка. Суми, 2020.
52. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 373 с

Громадська організація «Молодіжна наукова ліга».
Номер запису в Реєстрі громадських об'єднань: 1506433.
Адреса: вул. Зодчих, буд. 40, офіс 103; м. Вінниця, Вінницька обл., 21037.
Організація функціонує як відокремлений підрозділ ТОВ «UKRLOGOS-Group».
ЄДРПОУ: 44574526.
IBAN: UA78305299000026003016111950.
Банк ВФ АТ КБ «ПриватБанк»; МФО 305299.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 7172 від 21.10.2020.

ДОВІДКА

ПРО ПРИЙНЯТТЯ ТЕЗ ДО ПУБЛІКАЦІЇ

09.12.2024

Шановний(і) авторе(и):

Воскобій Андрій Станіславович,

Організаційний комітет з радістю повідомляє, що тези «ОЦІНКА ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» прийняті до публікації в збірнику за матеріалами VIII Міжнародної студентської наукової конференції «Актуальні питання та перспективи проведення наукових досліджень» (13.12.2024, м. Дніпро, Україна).

Опубліковані тези будуть доступні з 13.12.2024 за посиланням:

<https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/issue/view/inter-13.12.2024>

Електронні сертифікати учасників конференції та подяки науковим керівникам будуть доступні з 12 грудня. Розсилка замовлених друкованих примірників, сертифікатів та подяк відбудеться до 10 січня.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 329 від 12.06.2024).

З повагою,

Директор Молодіжної наукової ліги
Голова оргкомітету конференції
ІГОР КОРЕНЮК

